

Rapport fra arbejdsgruppe om møderet for landsret

Juli 2024

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

1. Arbejdsgruppens opgaver og sammensætning

Advokatrådet har nedsat en arbejdsgruppe om landsretsprøve, herunder om alternative muligheder herfor.

I medfør af kommissorium af 19. august 2020 skal arbejdsgruppen vurdere reglerne om advokaters opnåelse af møderet for landsret med udgangspunkt i retsplejelovens § 133, og sammenhængen mellem § 133 og § 134 om advokaters møderet for Højesteret.

Udvalget skal bl.a. klarlægge følgende forhold:

A. Mulighederne for gennem ændringer af retsplejeloven eller gennem ændringer af praksis at forøge advokaters mulighed for at opnå møderet for landsret og derigennem møderet for Højesteret.

B. Udvalget skal kortlægge den hidtidige udvikling i adgangen til at opnå møderet for landsret, herunder både regulatorisk og statistisk. Som et led i denne kortlægning skal det klarlægges, i hvilket omfang landsretterne og Sø- og Handelsretten udnytter bestemmelsen i retsplejelovens § 133, stk. 5, 2. punktum, herunder landsretternes og Sø- og Handelsrettens praksis og kriterier for anvendelse af den pågældende bestemmelse.

C. Udvalget skal vurdere, hvorvidt den nuværende praksis på sigt vil få betydning for antallet og aldersprofilen for advokater, der opnår møderet for Højesteret.

D. Udvalget skal fremlægge forslag til, hvilke regelændringer, henholdsvis praksisændringer, der vurderes at være tilstrækkelige til at sikre, at flere advokater end nu opnår møderet for landsret og derigennem, muligvis, for Højesteret.

E. Udvalget skal i forbindelse hermed overveje, hvorvidt, og i givet fald hvorledes, der kan ske en lempelse, således at også visse familieretlige og strafferetlige sager samt sager med mundtlig behandling af kæresager vil kunne anvendes som prøvesager i forbindelse med opnåelse af møderet for landsret.

Ved arbejdsgruppens afslutning bestod arbejdsgruppen af:

Advokat Håkun Djurhuus (Advokatrådets procesretsudvalg og formand for arbejdsgruppen)

Advokat Asser Gregersen (Djøj Advokat)

Advokat Amalie Baden (Danske Advokater)

Som sekretær for arbejdsgruppen har fungeret juridisk konsulent Søren Dragsbæk Holm, som blev afløst af afdelingschef Lene Engedal Kragelund.

2. Indledning

På baggrund af input fra bl.a. advokater med speciale i familieret og strafferet har Advokatrådet besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe vedrørende møderet for landsret.

Baggrunden for at tage denne problemstilling op er, at antallet af advokater med møderet for henholdsvis landsret og Højesteret er faldende. Det udgør et retssikkerhedsmæssigt problem, hvis der ikke på sigt er advokater nok, der opnår møderet for landsret herunder også advokater med speciale på forskellige områder.

Et faldende antal advokater med møderet for landsret medfører endvidere også forskellige afledte problemstillinger, blandt andet, at der på sigt heller ikke vil være så mange advokater med møderet for Højesteret samt problemer med at udpege kvalificerede bobestyrere, bobehandlere og beneficerede forsvarere, idet det ved antagelse heraf kan tillægges betydning, om ansøgeren har opnået møderet for landsret, jf. henholdsvis cirkulæreskrivelse nr. 9419 af 30.06.2020 om antagelse af autoriserede bobestyrere, cirkulæreskrivelse nr. 9420 af 30.06.2020 om antagelse af autoriserede bobehandlere samt cirkulæreskrivelse nr. 9418 af 30. juni 2020 om antagelse af beneficerede advokater ved byretterne og landsretterne.

Et faldende antal advokater med møderet for landsret, herunder advokater med forskellige specialer, vil kunne resultere i, at det er generalistadvokater, der fører de fleste sager for landsretterne, og hermed advokater, der ikke har den fornødne indsigt i, hvordan f.eks. en forældremyndighedssag behandles. Det kan endvidere medføre, at der skal ske advokatskifte ved sagens anke til landsret med et forøget ressourceforbrug til følge.

Grunden til det faldende antal advokater, der opnår møderet for landsret, kan også findes i den generelt højere specialisering, der er sket i advokatbranchen, og at det indenfor visse specialer kan være svært at finde egnede prøvesager.

Problemstillingen er særligt relevant i forhold til familierets- og strafferetsadvokater, da sagerne på disse områder ofte ikke godkendes som prøvesager.

Forud for møderetsudvalgets nedsættelse havde Danske Advokater fået udarbejdet en undersøgelse, der blev besvaret af 185 respondenter. Undersøgelsen fokuserede på vanskelighederne for opnåelse af møderet for landsret for familieretsadvokater.

Respondentundersøgelsen vedhæftes som **bilag 1**.

Det fremgår heraf, at det for familieretsadvokaterne opleves som svært at opnå møderet for landsretten, da de familieretlige sager sjældent kan bruges som prøvesager, da der sjældent foretages afhøringer og procederes i disse sager.

Forsvarsadvokaterne oplever det samme, men grunden er her, at det ikke er forsvarsadvokaten, der forelægger en sag for landsretten.

Herudover har mange familie- og strafferetsadvokater deres eget kontor eller arbejder på et mindre kontor, som gør det sværere at låne civile sager som prøvesager.

Det faldende antal egnede prøvesager kan også skyldes et faldende antal civile sager, der afgøres af retten, øget brug af retsmægling eller at færre vælger at føre en sag for domstolene af andre grunde. Faldet kan også skyldes en mere restriktiv praksis for godkendelse af prøvesager.

Efter domstolsreformen er der færre sager, som starter i landsretten som første instans, ligesom flere tredommersager ved byretterne betyder, at der er færre sager, der henvises til landsretten efter retsplejelovens § 226. Begge dele kan være medvirkende årsag til, at der er færre egnede prøvesager.

3. Tidligere udvalgsarbejde

Et bredt sammensat udvalg afgav i 2006 "*Betænkning om retsplejelovens regler om advokater*" (betænkning nr. 1479 fra 2006), hvor et af emnerne i udvalgets arbejde var procedureprøve og møderet for landsret.

Udvalgets arbejde var bl.a. baseret på den betænkning om advokaters grund- og efteruddannelse, som Advokatrådet offentliggjorde i maj 2005. Udvalget foreslog, at

reglerne om møderet for landsret blev ændret, således at den ene af de to prøvesager fremover kunne være en byretssag, jf. navnlig betænkningens kapitel 7.2.

I betænkningen gav Advokatrådet udtryk for, at retskredsreformen, hvorefter alle civile sager som udgangspunkt skal indledes ved byretterne, efter Advokatrådets opfattelse indebar,

”... at den nuværende møderetsordning for landsretterne ikke kan opretholdes, allerede fordi de krav, der fremover bør stilles til den, der møder i byretten, ikke på sagligt grundlag kan antages at burde være mindre end de krav, der stilles til at møde i landsretten. Hertil kommer, at det vil være forbundet med så store vanskeligheder at finde egnede prøvesager i landsretten, at en opretholdelse af de nuværende krav vil virke stærkt konkurrencebegrænsende, uden at dette kan begrundes i proportionelle, samfundsmæssige hensyn.”

I 2014 og årene frem blev der nedsat en arbejdsgruppe under Advokatrådet med henblik på at finde løsninger for at lette adgangen til at opnå møderet for landsret. Der blev bl.a. udarbejdet en række forslag til, hvorledes advokater lettere kunne opnå møderet for landsret. Idéoplægget vedlægges som **bilag 2**.

Ved brev af 3. maj 2016 henvendte Advokatsamfundet sig til landsretspræsidenterne og præsidenten for Sø- og Handelsretten herom.

Brevet indeholdt et forslag til en model, hvorefter kravet i henhold til retsplejelovens § 133, stk. 3, skulle indskrænkes til at omfatte alene én retssag mod normalt to. Fokus dengang var en konstatering af, at landsretterne og Sø- og Handelsretten lagde vægt på, at de selv skulle ”holde nøglen” i relation til hvem, der havde opnået ret til at give møde for de to landsretter og Sø- og Handelsretten. Modelforslaget var baseret på denne forudsætning.

Det bemærkes, at en del ”principielle” eller sagkyndige byretssager hovedforhandles for 3 juridiske dommere, eller under medvirken af sagkyndige dommere. Disse sager kan udgøre en af to prøvesager, jf. retsplejelovens § 133, stk. 4.

Henvendelsen resulterede i, at der blev gennemført forhandlinger med landsretspræsidenterne og Justitsministeriet i august 2016, hvor det bl.a. blev aftalt, at forslaget til lettelse af adgangen til møderet ville blive forelagt og drøftet ved Østre og Vestre Landsret, og ved Sø- og Handelsretten. Spørgsmålet blev herefter drøftet på plenarmøder, altså under deltagelse af alle dommerne ved de tre retsinstanser.

Præsidenten for Østre Landsret vendte herefter tilbage og oplyste efter afholdelse af plenarmøderne ved brev af 6. december 2016, at:

"...holdningerne til den foreslåede ordning er delte, men at der er tilslutning til, at landsretterne og Sø- og Handelsretten fortsat vil være imødekommende med at godkende prøvesager, og at retterne vil være indstillet på i højere grad end i dag at anse prøven som bestået ved en tilfredsstillende udførelse af en enkeltsag."

Der blev endvidere lagt op til, at udviklingen blev fulgt det efterfølgende år, for at konstatere, om den lempede praksis ville få den ønskede effekt.

I en forholdsvis kort periode derefter var oplevelsen, at der blev meddelt flere møderetstilladelser end hidtil alene på baggrund af gennemførelse af én prøvesag. Dette har imidlertid, forstås det, efterfølgende mistet effekt, jf. også respondentundersøgelsen i bilag 1.

De særlige problemer for familie- og strafferetsadvokaterne består derfor desværre fortsat som en særskilt og alvorlig problemstilling for de 2 specialistadvokatgrupper, hvilket dette møderetsudvalg derfor navnlig har fokuseret på. Den generelle problemstilling om opnåelse af møderet for fuldmægtige og advokater, uden for de 2 nævnte specialistgrupper, består også fortsat.

Den 22. oktober 2020 kontaktede Advokatsamfundet på ny de to landsretter og Sø- og Handelsretten vedrørende udpegning af et medlem til dette møderetsudvalg om landsretsprøven.

I svarbrev af 7. december 2020 refererede Østre Landsrets præsident til den konkluderende tilkendegivelse af december 2016, citeret ovenfor. Endvidere fremgik det af brevet, at spørgsmålet om møderet for landsret, på baggrund af Advokatsamfundets fornyede 2020-henvendelse, var blevet drøftet ved dommerkollegierne ved de to landsretter og ved Sø- og Handelsretten.

I svaret anførtes det at:

"Det kan i den anledning oplyses, at det er opfattelsen, at der ikke aktuelt er grundlag for at reducere antallet af påkrævede prøvesager til én sag. Det er således fortsat erfaringen, at en ikke uvæsentlig del af de sager, der godkendes som prøvesager, ikke har et sådant omfang og en sådan kompleksitet, at de enkeltvis kan danne grundlag for en sikker vurdering af vedkommende advokats egnethed. Der er ej heller tilslutning til, at familie- og strafferetsager generelt vil kunne anvendes som prøvesager. Erfaringsmæssigt har

disse sagstyper almindeligvis ikke en sådan karakter, at sagerne er egnede til at vurdere, om en advokat har opnået fornøden procedureerfaring.

Det skal samtidig understreges, at vi fra retternes side fortsat vil være åbne overfor at anse prøven som bestået på grundlag af en enkelt sag. Vi vil endvidere fortsat være åbne overfor at godkende sager som prøvesager; herunder familie- og strafferetssager, hvis de konkret findes egnede. I den forbindelse opfordres de advokater, der ønsker at aflægge prøve i procedure til ikke at holde sig tilbage med at anmelde en sag for at opnå en vurdering af, om sagen er egnet som prøvesag.”

4. Statistik og fakta

På baggrund af tal fra Domstolsstyrelsen og Advokatsamfundets egne registreringer kan udviklingen, beskrevet i tabelform, sammenfattes som følger:

År	Antal advokater, der fik møderet for landsret	Antal advokater, der er bestået på baggrund af én sag i Østre Landsret	Antal advokater, der er bestået på baggrund af én sag i Vestre landsret
2016	112	¹	
2017	102		
2018	76	4	3
2019	85	2	2
2020	86	4	2
2021	97	4	2
2022	97	7	2 (heraf en fuldmægtig)
2023	88	3	1

Det har ikke været muligt at indhente tal fra Sø- og Handelsretten.

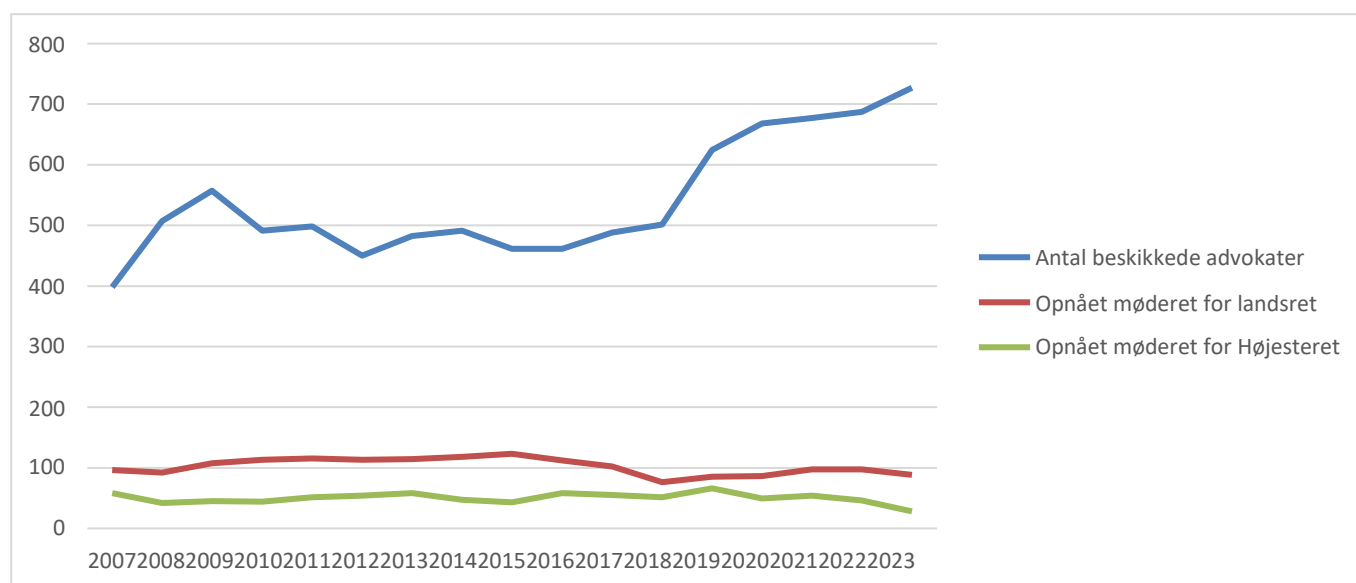
Som det fremgår af tabellen, er det kun ganske få forundt at opnå møderet for landsret og Sø- og Handelsretten, alene på basis af én prøvesag.

Udviklingen i antallet af advokater med møderet for landsret og Højesteret samt antallet af beskikkede advokater fremgår af nedenstående tabel. Mens antallet af nybeskikkede advokater har været stigende de sidste år, er antallet af advokater, der har opnået møderet for landsret ikke fulgt med.

¹ Advokatsamfundet har kun modtaget tal vedrørende møderet for landsret på baggrund af en sag for 2018 og 2019, og ikke fra tidligere år.

Advokater med møderet for landsret per 20. september 2021

År	Antal beskikkede advokater ²	Opnået møderet for landsret	Opnået møderet for Højesteret
2007	398	96	58
2008	507	92	42
2009	557	107	45
2010	491	113	44
2011	498	115	51
2012	450	113	54
2013	482	114	58
2014	491	118	47
2015	461	123	43
2016	461	112	58
2017	488	102	55
2018	501	76	51
2019	624	85	66
2020	668	86	49
2021	677	97	54
2022	687	97	46
2023	727	88	28

I tilknytning til ovenstående tabeller har medlemmerne af møderetsudvalget advokat Asser Gregersen og advokat Amalie Baden indhentet bidrag fra forsvarsadvokater og

² Tallene er også medregnet advokater, der modtager beskikkelse og deponerer med det samme.

familieretsadvokater, der indeholder en række foruroligende erfaringer. Bidragene vedlægges som **bilag 3 og bilag 4**.

Som det fremgår af materialet fra forsvarsadvokaterne, er der blandt disse en forståelig frustration over, at det synes at være meget lettere for anklagere at opnå møderet for landsretterne, end det er for forsvarsadvokater. Dette bør ses i lyset af, at en forsvarsadvokat i realiteten har et større retssikkerhedsansvar i en straffesag, end en anklager har.

Materialet fra Familieretsadvokaterne indeholder på side 3 en række løsningsforslag fra respondenternes side.

5. Gældende ret

Reglerne for møderet for landsret findes i retsplejelovens § 133.

Retsplejelovens § 133:

”En advokat har møderet for landsret og i alle sager for Sø- og Handelsretten, når advokaten har bestået en prøve i procedure.

Stk. 2. Prøven kan foruden advokater aflægges af autoriserede advokatfuldmægtige, der i medfør af § 136, stk. 4, kan give møde for landsretten.

Stk. 3. Prøven består i, at den pågældende udfører 2 retssager, der afsluttes med mundtlig hovedforhandling.

Stk. 4. Den ene retssag kan være en byretssag, herunder den praktiske prøve, der er omhandlet i § 119, stk. 2, nr. 5. I så fald skal dette være en sag med kollegial behandling eller en sag, hvor der medvirker sagkyndige dommere. Den anden retssag skal aflægges for en af landsretterne, for Grønlands Landsret som kollegial ret, eller for Sø- og Handelsretten. En sag kan kun danne grundlag for prøven, hvis vedkommende ret finder sagen egnet hertil.

Stk. 5. Prøven er bestået, når de retter, hvor sagerne er udført, finder udførelsen tilfredsstillende. Vedkommende landsret, Grønlands Landsret, som kollegial ret, eller Sø- og Handelsretten kan dog, hvis sagen er udført for landsretten, eller Sø- og Handelsretten, ud fra den første sags karakter og for udførelsen heraf erklære prøven for bestået alene på grundlag af denne sag. Den anden sag skal udføres senest 5 år efter udførelsen af den første sag, medmindre den ret, hvor den anden sag udføres, meddeler undtagelse herfra.

Stk. 6. Der er ikke adgang til at indstille sig til prøven mere end to gange.”

Af landsretternes retningslinjer for prøvesager fremgår følgende:

”Prøven (efter retsplejelovens § 133) består i, at den pågældende udfører to retssager, der afsluttes med en mundtlig hovedforhandling. Prøven er bestået, når de retter, hvor sagerne er udført, finder udførelsen tilfredsstillende. Ud fra den første sags karakter og udførelsen heraf kan prøven dog erklæres for bestået alene på grundlag af denne sag.

Prøven kan aflægges af advokater og af autoriserede advokatfuldmægtige, der kan give møde for landsret eller i alle sager for Sø- og handelsretten i henhold til en såkaldt proceduretilladelse udstedt i medfør af retsplejelovens § 136, stk. 4. Det er dog kun landsretterne, Grønlands Landsret som kollegial ret og Sø- og Handelsretten, der kan erklære prøven bestået på grundlag af udførelsen af den første sag, jf. retsplejelovens § 133, stk. 5.

Den ene af de to retssager – den første eller den sidste – kan være en byretssag med kollegial behandling eller med medvirken af sagkyndige dommere. Den anden sag skal aflægges for en af landsretterne, for Grønlands Landsret som kollegial ret eller for Sø- og Handelsretten. Hvis begge prøvesager aflægges for landsretterne, Grønlands Landsret som kollegial ret eller Sø- og Handelsretten, er der mulighed for at aflægge de to sager ved hver sin ret.”³

Vedrørende vurderingen af en sags egnethed som prøvesag fremgår det af retningslinjerne, at:

”En sag kan generelt kun vurderes som egnet til at være prøvesag, hvis sagen har et sådant omfang og en sådan karakter, at udførelse af sagen kan danne et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere advokatens evne til forelæggelse, afhøring og anden bevisførelse samt procedure.

Kravet om, at sagen skal kunne danne et tilstrækkeligt grundlag for vurderingen, betyder, at både forelæggelse og bevisførelse skal have et vist omfang, og at proceduren skal vedrøre et juridisk spørgsmål af en vis sværhedsgrad. Ved vurderingen af sagens egnethed indgår, om sagen synes at være ”pustet op” for at sikre en sag af et omfang, der normalt vil være forudsætningen for en godkendelse af sagen som prøvesag.

Det er ikke tilstrækkeligt, at der både er anledning til bevisførelse og procedure, hvis sagen ikke giver den pågældende advokat lejlighed til at godtgøre sine evner til at forelægge sagen. Det er heller ikke tilstrækkeligt, at der både er anledning til forelæggelse og bevisførelse, hvis sagen ikke indeholder juridiske problemer og således giver advokaten lejlighed til at procedere et spørgsmål af en vis juridisk sværhedsgrad. Endelig er det heller

³ Landsretternes retningslinjer for prøvesager revideret 18. september 2023, afsnit 1.

ikke tilstrækkeligt, at der både er anledning til forelæggelse og procedure, hvis sagen ikke giver advokaten anledning til at godtgøre sine evner til afhøring.

Det er uden betydning, om sagen efter hovedforhandling afsluttes med dom eller med forlig.

Det vil kun undtagelsesvist kunne forekomme, at samme sag erklæres egnet som prøvesag for både den ene parts og den anden parts advokat. Møder prøvekandidaten for sagsøgte/indstævnte, må det være aftalt med repræsentanten for modparten (sagsøger/appellant), at det er prøvekandidaten, som forelægger sagen.

Hvis prøvesag nr. 1 har været særlig omfattende eller omvendt kun lige tilstrækkelig til at være egnet som prøvesag, kan der stilles særlige lempelige henholdsvis skærpede krav til prøvesag nr. 2. Prøvekandidaten orienteres herom ved afslutningen af prøvesag nr. 1.”⁴

For så vidt angår familie- og strafferetssager som prøvesager fremgår det, at:

”Den typiske familieretlige sag vil normalt ikke være egnet som prøvesag. Der kan dog naturligvis forekomme sager, der med hensyn til sagens karakter og omfang ligger så tæt på en almindelig civil sag, at der er samme grundlag for at vurdere egnetheden til forelæggelse, afhøring og anden bevisførelse samt procedure som ved udførelsen af en almindelig civil sag.

En straffesag vil efter omstændighederne kunne være egnet som prøvesag. Der kan opnås møderet på baggrund af to straffesager. Er prøvesag nr. 1 en straffesag, kan retten dog alt efter sagens karakter stille krav om, at prøvesag nr. 2 er en civil sag, herunder med krav om at sagen indeholder flere og/eller mere vanskelige juridiske spørgsmål. Opnåelse af møderet på baggrund af én straffesag vil kun helt undtagelsesvist kunne forekomme. Der gælder i øvrigt samme kriterier som anført ovenfor ved vurderingen af, om en straffesag vil være egnet som prøvesag. Straffesagen skal herunder være egnet til, at prøvekandidaten kan demonstrere sine evner til forelæggelse. En straffesag vil f.eks. kunne være egnet som prøvesag, hvis den er af flere dages varighed og/eller indeholder flere vanskelige juridiske spørgsmål.”⁵

Om godkendelse og forhåndsgodkendelse af prøvesag følger det, at:

”Det er som udgangspunkt ikke et krav, at den ret, hvor en sag ønskes udført som prøvesag, forud for udførelsen skal godkende sagen som egnet som prøvesag, jf. dog pkt. 5.3 nedenfor. Ønsker prøvekandidaten en forhåndsudtalelse om sagens egnethed, kan anmodning herom fremsættes over for vedkommende ret, og denne vil da kunne tilkendegive, hvorvidt sagen må anses for uegnet som prøvesag.

⁴ Landsretternes retningslinjer for prøvesager revideret 18. september 2023, afsnit 3.1.

⁵ Landsretternes retningslinjer for prøvesager revideret 18. september 2023, afsnit 3.2.

Retten kan enten straks eller senere af egen drift afvise sagen som prøvesag. Der antages ikke at være adgang til at kære en sådan afgørelse.

Den endelige godkendelse af en sag som egnet som prøvesag må i øvrigt afvente sagens udførelse, idet ændringer i sagens omfang og karakter kan begrunde, at en sag, som oprindeligt måtte anses for egnet, ikke længere opfylder de krav, der må stilles til en prøvesag.”⁶

6. Litteratur

Landsdommer ved Østre Landsret, Henrik Bitsch, har i Proceduren, 4. udgave, 2019, § 7, skrevet et kapitel om *”Retssagskrav for opnåelse af advokatbeskikkelse og møderet”*. Der henvises navnlig til afsnit 3 om møderet for landsret. I hovedafsnit 3.2, *”Kravene til prøvesagen”*, beskriver landsdommer Bitsch de praktiske krav til godkendelse af en sag som prøvesag, bl.a. således:

”Det er et krav, at proceduren skal vedrøre et juridisk problem af en vis sværhedsgrad, samt at forelæggelse og bevisførelse er af tilstrækkeligt omfang til at belyse det ovenfor anførte. Det er således ikke tilstrækkeligt, at der er en kompliceret bevisførelse, hvis de øvrige to elementer er fraværende. Landsretten vil endvidere se skeptisk på, at sager ”pustes op” med overflødig bevisførelse for at forøge omfanget eller kompleksiteten, uden at dette er sagligt begrundet i sagens indhold.

På denne baggrund kan det umiddelbart fastslås, at visse, desværre talmæssigt ret væsentlige sager, ikke egner sig.

Straffesager indeholder normalt ikke nogen forelæggelse af betydning, og hvor det er tilfældet, vil det være anklageren, der foretager denne. Det er tillige anklageren, der har initiativet med hensyn til bevisførelse og tilrettelæggelse af sagen i øvrigt, om end forsvareren kan anmode om supplerende bevisførelse. Hertil kommer, at domstolene i langt højere grad, end tilfældet er i de civile sager, har et selvstændigt ansvar for, at sagen får det materielle rigtige udfald. Dette gør sagerne mindre egnede til den frie tilrettelæggelse, som en prøvekandidat kan have brug for, for på tilfredsstillende måde at demonstrere sin dygtighed.

Familieretlige sager indeholder normalt kun en begrænset forelæggelse og bevisførelse. Parternes forklaringer, sagkyndige erklæringer samt eventuelt samtaler med børn udgør det væsentligste processtof. Advokaterne er ikke til stede ved disse samtaler. Afgørelsen er i de fleste tilfælde uhyre konkret baseret, og sagerne har derfor heller ikke et juridisk indhold, der gør dem egnede som prøvesager.

⁶ Landsretternes retningslinjer for prøvesager revideret 18. september 2023, afsnit 5.2.

Det er således den klassiske civile sag, der giver det bedste grundlag for en bedømmelse.

I lyset af det efter domstolsreformen stærkt faldende antal 1. instanssager stilles der ikke længere krav om, at én af prøvesagerne skal være en 1. instanssag. Ankesager er derfor fuldt ud anvendelige, hvis de ovenfor anførte betingelser er opfyldt. Det er endvidere ikke på forhånd udelukket, at visse mundtligt forhandlede kæresager kan benyttes.”

7. Idékatalog

Arbejdsgruppen har arbejdet med forskellige løsninger af problemstillingen, og på baggrund af dette har arbejdsgruppen følgende forslag:

7.1. Fiktiv møderetsprøve:

En givetvis virkningsfuld, og realistisk, løsning ville være at etablere fiktive møderetsprøver for familie- og strafferetsadvokater under medvirken af én eller flere landsdommere/Sø- og Handelsretsdommere.

I lighed med de fiktive retssagsprøver for fuldmægtige kunne ordningen være brugerfinansieret.

Såfremt der medvirker én eller flere dommere fra de to landsretter, henholdsvis Sø- og Handelsretten, vil disse, i lighed med de fiktive retssagsprøver for advokatfuldmægtige, på tilfredsstillende vis kunne sikre en fortsat kvalitetssikring af de kandidater, der efter en tilfredsstillende præstation findes egnede til at opnå møderet for landsret.

Udover, at en sådan godkendelsesordning allerede eksisterer for advokatfuldmægtige, vil ordningen kunne overvinde det retssikkerhedsmæssige væsentlige problem, der navnlig rammer familie- og strafferetsadvokater, idet møderetsprøven jo i sagens natur kan baseres på en fiktiv sag udenfor strafferetsplejen, henholdsvis udenfor området for familieretadvokaternes sædvanlige virke, herunder udarbejdelse af en fiktiv sagsbeskrivelse, der giver prøvekandidaten mulighed for at demonstrere sine evner i relation til forelæggelse, parts- og vidneafhøringer samt procedure. En sådan løsning vil være ganske enkel om end den formelt set, vil forudsætte ganske simple korrektioner, henholdsvis tilføjelser, til retsplejelovens § 133.

Dette vil selvsagt forudsætte en behandling i Retsplejerådet.

Det er vanskeligt at argumentere imod en sådan ordning, der så vidt tilfredsstillende og imødekommer de bekymringer som landsretspræsidenterne og Sø- og Handelsrettens præsident tidligere har givet udtryk for, jf. redegørelsen overfor.

Som anført vil ordningen være finansieret af brugerne, og de medvirkende landsdommere og Sø- og Handelsrets dommere vil naturligvis blive vederlagt for deres indsats i forbindelse med de fiktive retssagsprøvers gennemførelse, således som det også er tilfældet allerede ved den nuværende ordning om fiktive retssagsprøver.

Gennemførelsen af denne forholdsvis enkle og absolut betryggende ordning vil sikre den adgang til prøvesager, som i den nuværende virkelighed har vist sig at være særdeles vanskelig. Herudover vil den løse det væsentlige retssikkerhedsmæssige problem, der vil kunne opstå både for landsretterne og Højesteret, såfremt den nuværende, for familie- og strafferetsadvokater ganske håbløse situation, som forventet på sigt vil indebære, at specialister i strafferet/strafferetsproces, henholdsvis familieret/familieretsproces med møderet for henholdsvis landsret og Højesteret bliver færre og færre.

Dette vil i yderste konsekvens kunne have væsentlige negative konsekvenser for klienter i familie- og strafferetlige sager.

7.2. Egnethedserklæring fra en eller flere byretspræsidenter:

Familie- og strafferetsadvokater vil i sagens natur jævnligt procedere for byretten indenfor deres respektive specialer. Det vil formentlig også være ofte forekommende, at de pågældende tillige procederer civile sager for de pågældende domstole.

Et forslag kunne være, at møderetten for landsret kan opnås ved en begrundet egnethedserklæring fra en eller flere byretspræsidenter, baseret på drøftelser mellem byretspræsidenten og dommere ved embedet. En sådan ordning flugter i nogen grad med den eksisterende bestemmelse i retsplejelovens § 133, stk. 4, 1. punktum, hvoraf fremgår, at:

”Den ene retssag kan være en byretssag, herunder den praktiske prøve, der er omhandlet i § 119, stk. 2, nr. 5. I så fald skal dette være en sag med kollegial behandling eller en sag, hvor der medvirker sagkyndige dommere.”

Den nævnte bestemmelse i retsplejelovens § 119, stk. 2, nr. 5, lyder:

”Ret til at få beskikkelse som advokat har enhver, der ... nr. 5) har gennemført en teoretisk grunduddannelse og bestået en eksamen i forhold af særlig betydning for advokaterhvervet samt bestået en praktisk prøve i retssagsbehandling.”

7.3. Begrænset møderet for landsret:

Der henvises generelt til ideoplæg af 18. december 2014, der er fremlagt som bilag 2 til denne rapport.

Den centrale del af forslaget lyder som følger:

”Det kan derfor overvejes at indføre en møderet for landsretten, der kun gælder straffesager. Adgangen til at opnå denne form for møderet skulle derfor kunne opnås ved at bestå en eller to prøvesager af strafferetlig karakter, hvor det ikke er et krav, at prøvekandidaten har forelagt sagen.”

En fuldstændig tilsvarende ordning kunne etableres for familieretsadvokater.

I ordningen ville der ligge en anerkendelse af, at de nævnte specialistadvokater indenfor familie- og strafferet ville få mulighed for at repræsentere deres respektive klienter også for landsretterne og Sø- og Handelsretten.

Møderetten ville, som det fremgår, imidlertid ikke omfatte andre sagstyper.

Den ændrede ordning ville i givet fald forde en lovændring, med forudgående behandling i Retsplejerådet.

7.4. Mulighed for at opnå møderet efter tilfredsstillende præsentation som procedør i en egnet voldgiftssag, hvor en landsdommer eller en højesteretsdommer indgår som retsformand:

Der henvises til forslaget, som er fremsat i bilag 2 til denne rapport, som forslag nr. 6.

Det kan supplerende anføres, at eksempelvis entrepriseretlige sager ved Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsret altid har en landsdommer eller en højesteretsdommer som retsformand.

Det sidstnævnte eksempel løser ikke de særlige problemstillinger for familie- og strafferetsadvokater, men løsningen ville kunne afhjælpe det også generelt gældende problem, bestående i vanskeligheden ved at opnå møderet for landsret.

7.5. En politisk løsning:

Det vil udgøre et væsentligt samfundsmæssigt og retssikkerhedsmæssigt problem, såfremt familie- og strafferetsadvokater ikke får en lettere adgang til opnåelse af møderet. Konsekvenserne vil være, at der ved de overordnede domstole (landsretterne, Sø- og Handelsretten og Højesteret) på et tidspunkt antageligt vil opstå en egentlig mangel på kvalificerede procedører med speciale indenfor disse retsområder. Dette vil også kunne være et problem for domstolene selv.

De involverede organisationer vil, hvis man vælger den politiske vej, kunne frembringe forslaget under punkt 7.1 ovenfor eller andre egnede forslag, herunder eksempelvis en ændring af retsplejelovens § 133, således at antallet af prøvesager reduceres fra to til én.

Baggrunden for at rejse sagen politisk frem for på ny at håndtere sagen gennem landsretterne og Sø- og Handelsretten er, at håndtering af sagen gennem landsretspræsidenterne og Sø- og Handelsrettens præsident, hidtil ikke har båret frugt.

Statistikkerne, der er fremlagt som bilag til møderetsudvalgets rapport, viser, at landsretternes og Sø- og Handelsrettens tilsagn om at lempe adgangen til at opnå møderet alene på baggrund af én prøvesag, i stedet for to, i realiteten har vist sig at være uden virkning.

8. Konklusion

Alle de nævnte ordninger kan bidrage til at lette opnåelse af møderet for landsretten, men forslaget med den fiktive møderetsprøve forekommer at være den mest enkle at etablere, både retsplejemæssigt og økonomisk, da udgiften hertil kan pålægges prøvekandidaten. Ordningen vil også især imødekomme familie- og strafferetsadvokater, som oplever størst besværligheder ved at opnå møderet for landsret.

Oversigt over bilag til rapporten:

Bilag 1: Respondentundersøgelse fra Danske Advokater

Bilag 2: Idéoplæg af 18. december 2014

Bilag 3: Bidrag fra udvalgsmedlem advokat Asser Gregersen, (Djøj Advokat)

Bilag 4: Bidrag fra udvalgsmedlem advokat Amalie Baden, (Danske Advokater)

Møderet

Danske Advokater

Totalrapport

Antal besvarelser: 185

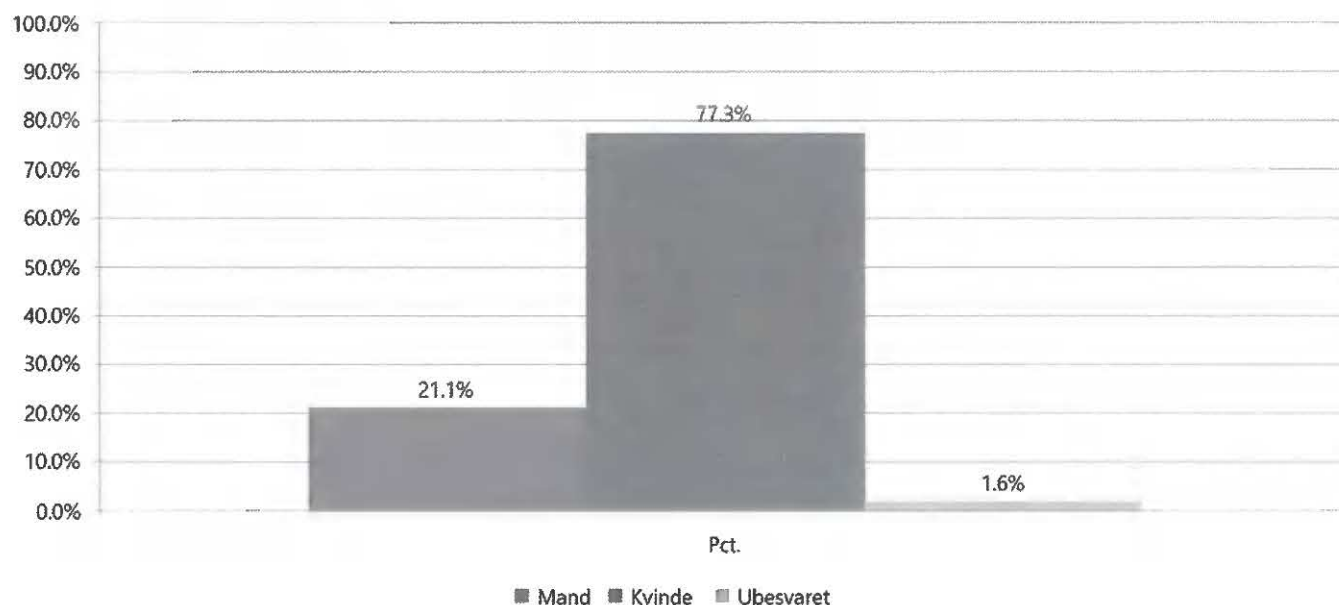
defgo

Denne rapport indeholder besvarelser for 185 respondenter og spørgeskemaet har en svarprocent på 72,8%.
Spørgeskemaet blev gennemført i perioden 24-03-2020 - 12-05-2020.
Rapporten blev udarbejdet den 23-06-2020 10:31:16.

1 Bestyrelsen i Danske Familieadvokater arbejder hele tiden på, at få bedre vilkår for medlemmerne.

Et af de mest tilbagevendende spørgsmål fra de yngre medlemmer er, at de har svært ved at få møderet.

Vi har løbende en dialog med Landsretterne, Advok

1 Bestyrelsen i Danske Familieadvokater arbejder hele tiden på, at få bedre vilkår for medlemmerne.

Et af de mest tilbagevendende spørgsmål fra de yngre medlemmer er, at de har svært ved at få møderet.

Vi har løbende en dialog med Landsretterne, Advokatsamfundet og Danske Advokater om problematikken.

Vi beder derfor om, at ALLE medlemmer besvarer denne undersøgelse, da jeres svar kan give os bedre indikationer på, hvordan det reelt ser ud.

Pct.

Når alle har svaret, kan vi benytte det som dokumentation i vores fremadrettet arbejde.

Hvad er dit køn?

Mand	21,1%
Kvinde	77,3%
Ubesvaret	1,6%
Basis	185

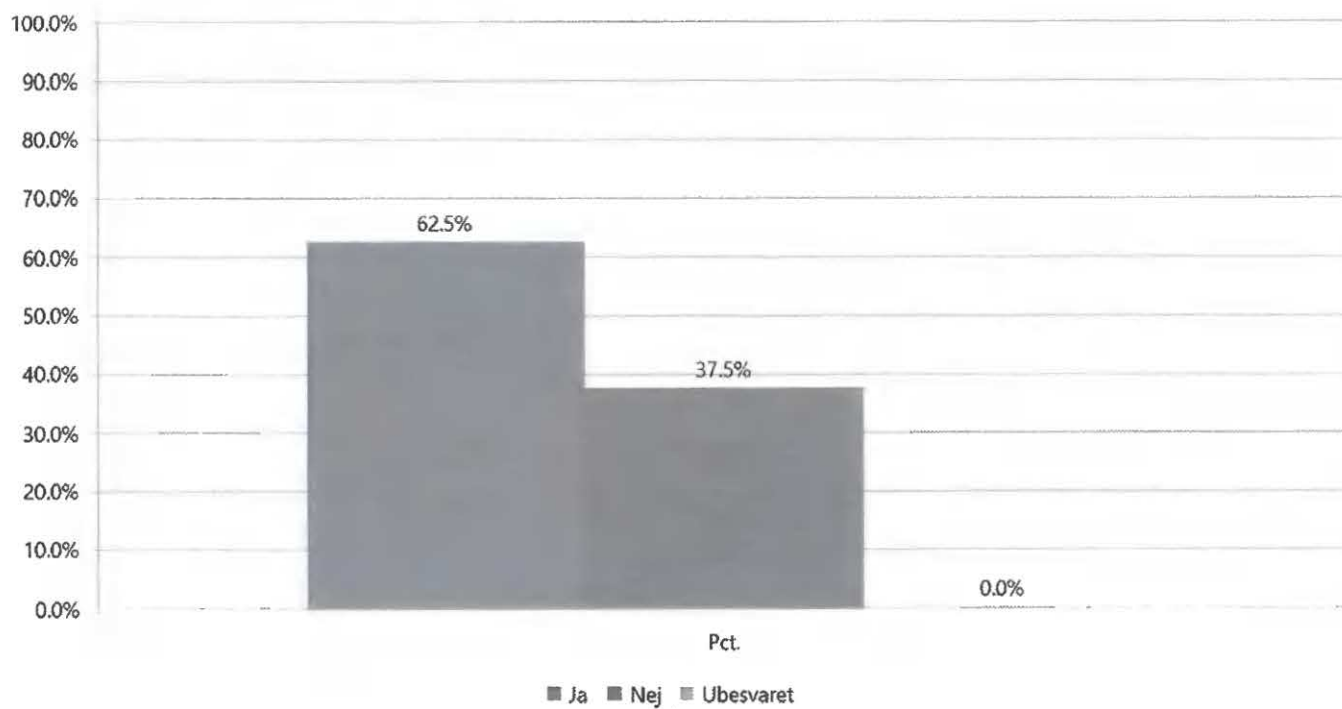
2 Hvornår er du født?	Pct.
Før 1935	0,0%
1935	0,0%
1936	0,0%
1937	0,0%
1938	0,0%
1939	0,0%
1940	0,0%
1941	0,6%
1942	0,0%
1943	0,0%
1944	0,0%
1945	0,0%
1946	1,1%
1947	1,1%
1948	0,0%
1949	2,2%
1950	0,0%
1951	1,1%
1952	1,1%
1953	1,1%
1954	0,6%
1955	2,2%
1956	3,3%
1957	2,8%
1958	2,8%
1959	2,8%
1960	1,1%
1961	3,9%
1962	2,2%
1963	5,0%
1964	3,9%
1965	3,3%
1966	1,1%
1967	2,8%
1968	3,9%
1969	5,0%
1970	0,6%
1971	2,2%
1972	2,2%
1973	3,9%
1974	5,0%
1975	2,8%
1976	2,2%
1977	1,7%
1978	1,7%
1979	3,3%
1980	3,9%
1981	3,9%
1982	2,8%
1983	2,2%
1984	1,7%
1985	1,7%
1986	1,1%
1987	0,0%
1988	1,1%
1989	0,0%
1990	0,6%
1991	0,6%
1992	0,0%
1993	0,0%
1994	0,0%
1995	0,0%
1996	0,0%
1997	0,0%
1998	0,0%

2 Hvornår er du født?	Pct.
1999	0,0%
2000	0,0%
2001	0,0%
2002	0,0%
2003	0,0%
2004	0,0%
2005	0,0%
2006	0,0%
2007	0,0%
2008	0,0%
2009	0,0%
2010	0,0%
2011	0,0%
2012	0,0%
2013	0,0%
2014	0,0%
2015	0,0%
2016	0,0%
2017	0,0%
2018	0,0%
2019	0,0%
2020	0,0%
Ubesvaret	0,6%
Basis	181

3 Hvilket år fik du din bestalling?**Bemærk at 1993 og 1994 findes nederst på listen efter 2020. Det skyldes en beklagelig fejl.**

	Pct.
Før 1960	0,6%
1960	0,0%
1961	0,0%
1962	0,0%
1963	0,6%
1964	0,0%
1965	0,6%
1966	0,0%
1967	0,0%
1968	0,0%
1969	0,0%
1970	0,0%
1971	0,6%
1972	0,0%
1973	0,6%
1974	0,0%
1975	0,0%
1976	1,7%
1977	0,0%
1978	1,1%
1979	1,1%
1980	1,7%
1981	0,6%
1982	0,6%
1983	0,0%
1984	2,8%
1985	1,7%
1986	1,7%
1987	1,1%
1988	2,2%
1989	0,6%
1990	3,9%
1991	3,9%
1992	4,4%
1995	4,4%
1996	1,1%
1997	2,2%
1998	3,3%
1999	2,8%
2000	1,7%
2001	1,7%
2002	1,7%
2003	3,3%
2004	3,3%
2005	1,1%
2006	1,1%
2007	2,2%
2008	3,9%
2009	3,9%
2010	5,0%
2011	5,6%
2012	2,8%
2013	1,1%
2014	2,2%
2015	2,2%
2016	1,7%
2017	1,1%
2018	2,8%
2019	1,7%
2020	1,1%
1993	0,0%
1994	1,7%
Ubesvaret	1,7%
Basis	180

4 Har du møderet for Landsret?

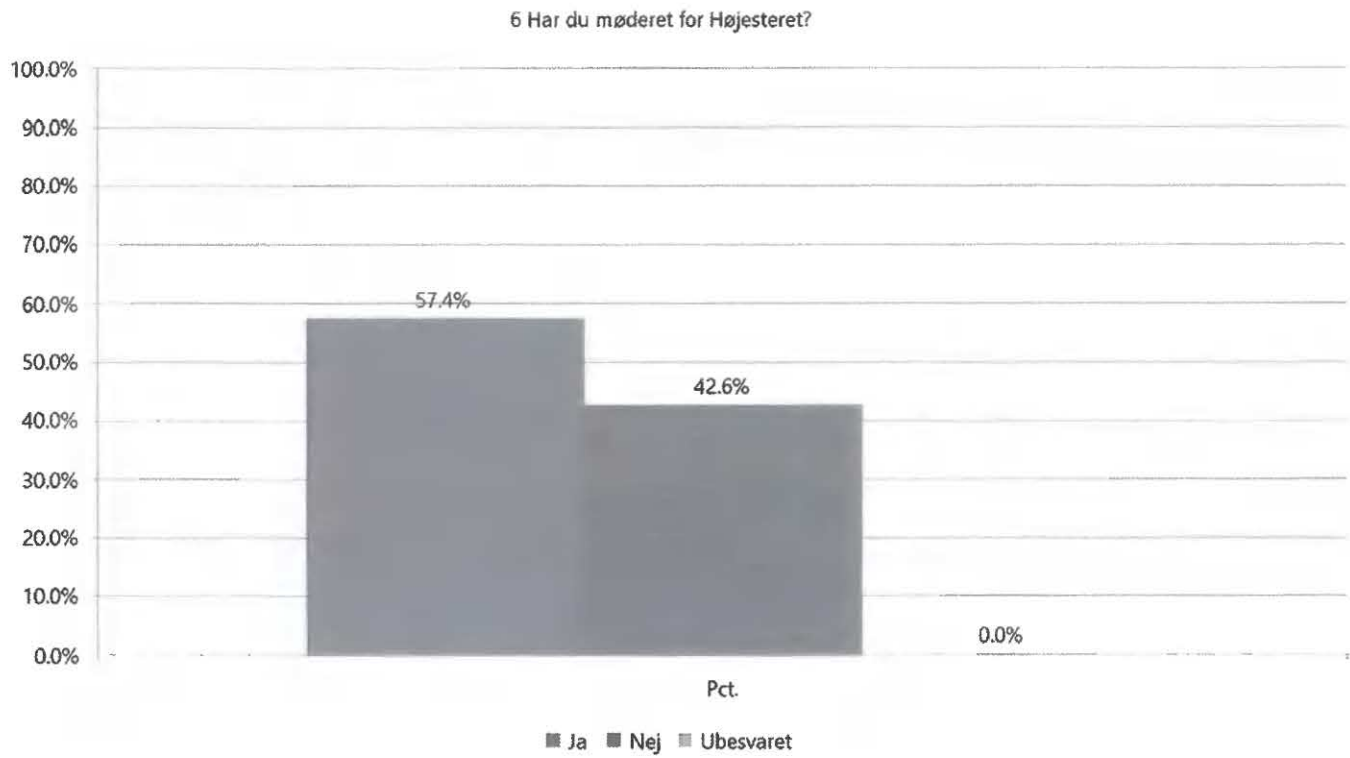
4 Har du møderet for Landsret?

	Pct.
Ja	62,5%
Nej	37,5%
Ubesvaret	0,0%
Basis	176

5 Hvilket år fik du møderet for Landsret?

Bemærk at 1993 og 1994 findes nederst på listen efter 2020. Det skyldes en beklagelig fejl.

	Pct.
Før 1960	0,0%
1960	0,0%
1961	0,0%
1962	0,0%
1963	0,0%
1964	0,0%
1965	0,0%
1966	0,0%
1967	0,0%
1968	0,0%
1969	0,0%
1970	0,0%
1971	0,0%
1972	0,0%
1973	0,0%
1974	0,0%
1975	0,9%
1976	0,9%
1977	0,9%
1978	0,9%
1979	0,9%
1980	0,0%
1981	0,0%
1982	2,8%
1983	0,9%
1984	0,9%
1985	1,8%
1986	0,0%
1987	2,8%
1988	0,9%
1989	1,8%
1990	0,9%
1991	5,5%
1992	6,4%
1995	2,8%
1996	6,4%
1997	1,8%
1998	0,9%
1999	0,9%
2000	4,6%
2001	5,5%
2002	4,6%
2003	0,9%
2004	1,8%
2005	0,9%
2006	5,5%
2007	1,8%
2008	2,8%
2009	0,9%
2010	3,7%
2011	0,9%
2012	4,6%
2013	1,8%
2014	1,8%
2015	4,6%
2016	1,8%
2017	3,7%
2018	0,0%
2019	1,8%
2020	1,8%
1993	0,0%
1994	0,9%
Ubesvaret	0,9%
Basis	109

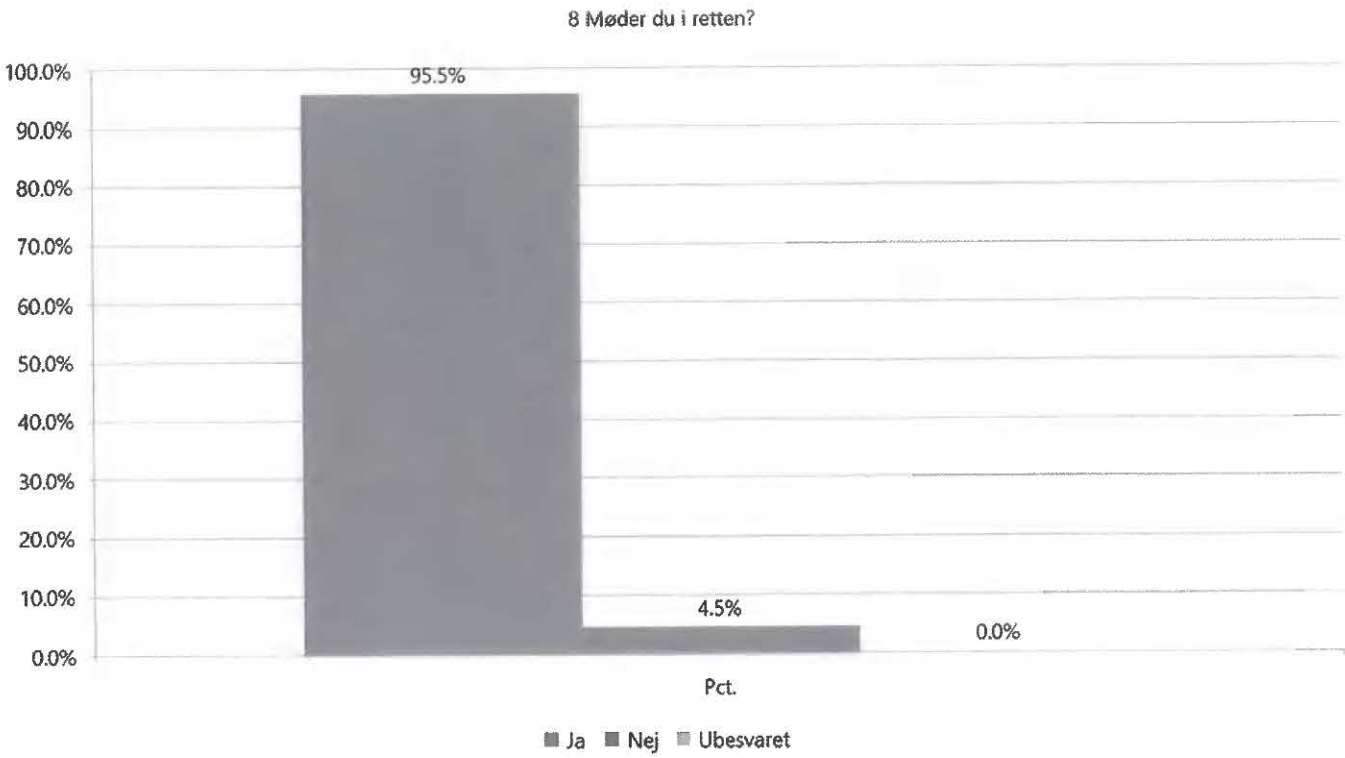

6 Har du møderet for Højesteret?	Pct.
Ja	57,4%
Nej	42,6%
Ubesvaret	0,0%
Basis	108

7 Hvilket år fik du møderet for Højesteret?

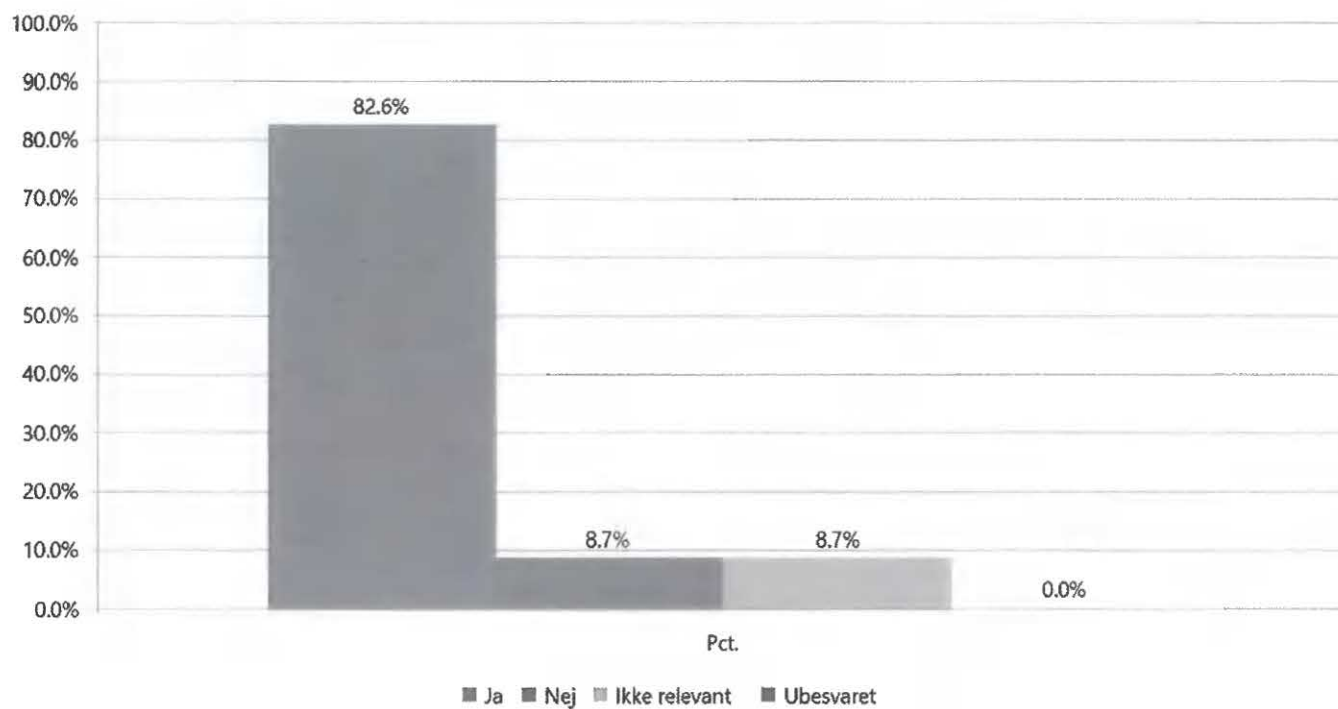
Bemærk at 1993 og 1994 findes nederst på listen efter 2020. Det skyldes en beklagelig fejl.

	Pct.
Før 1960	0,0%
1960	0,0%
1961	0,0%
1962	0,0%
1963	0,0%
1964	0,0%
1965	0,0%
1966	0,0%
1967	0,0%
1968	0,0%
1969	0,0%
1970	0,0%
1971	0,0%
1972	0,0%
1973	0,0%
1974	0,0%
1975	0,0%
1976	0,0%
1977	0,0%
1978	0,0%
1979	0,0%
1980	1,6%
1981	1,6%
1982	1,6%
1983	0,0%
1984	3,2%
1985	0,0%
1986	0,0%
1987	0,0%
1988	3,2%
1989	0,0%
1990	1,6%
1991	1,6%
1992	1,6%
1995	6,5%
1996	4,8%
1997	1,6%
1998	3,2%
1999	6,5%
2000	1,6%
2001	1,6%
2002	1,6%
2003	0,0%
2004	0,0%
2005	0,0%
2006	4,8%
2007	6,5%
2008	1,6%
2009	3,2%
2010	3,2%
2011	4,8%
2012	1,6%
2013	9,7%
2014	4,8%
2015	1,6%
2016	1,6%
2017	3,2%
2018	3,2%
2019	3,2%
2020	1,6%
1993	0,0%
1994	1,6%
Ubesvaret	0,0%
Basis	62

8 Møder du i retten?	Pct.
Ja	95,5%
Nej	4,5%
Ubesvaret	0,0%
Basis	66

9 Vil du gerne have møderet for Landsretten?

9 Vil du gerne have møderet?

	Pct.
Ja	82,6%
Nej	8,7%
Ikke relevant	8,7%
Ubesvaret	0,0%
Basis	46

OBS! Grundet et problem med opsætningen af spørgeskemaet, har vi desværre ikke fået svar fra 20 personer på spørgsmål 9 og 10.

10 Hvad forhindrer dig i at få møderet?

Dit svar kan hjælpe bestyrelsen videre i dette arbejde.

Vi har brug for et dokumentet belæg for, at kunne sige, at de af vores medlemmer som ikke har møderet – gerne vil have det - og at de ikke får det, fordi de f.eks. mangler egnede sager mv.

Svar

p.t. ingen arbejdsområder, der afføder retssager

Har masser af interessante sager, men ingen der er egnet til retssagsprøve.

Det er særdeles vanskeligt at finde prøvesager.

Jeg mangler egnede prøvesager.

Jeg har desværre forspildt mine to forsøg, da jeg ikke har fået nok sager til at kunne gennemfører inden for tidsfristerne, hvis jeg ikke blot to chancen med en sag.

Det er mega svært at få tilegnet sig nok sager og dermed erfaring, når man primært beskæftiger sig med familieret.

Manglende adgang til egnede sager

Min først prøveperiode er udeløbet, ligesom min procesdurettilladelse.

Idet jeg har skiftet kontor til et kontor specialiseret i familie- og strafferet, har det ikke været muligt at skaffe egnet prøvesager.

Der mangler egnede sager. Jeg sidder med familieret primært og har ikke adgang til sager, der kunne være egnede. Hvis ikke man vælger at gøre familieretlige sager til egende sager, vil jeg foreslå, at vi advokater evt. kunne få/købe en fiktiv case, som ligesom ved retssagsprøven.

Vi mangler egnede sager.

Mangler egnede sager

Jeg er stort set kun i retten med familieretlige sager, arv og familie er de områder jeg beskæftiger mig med. Derfor har kontoret også prioriteret at de andre med retssager får de få sager der er egnede til at få møderetten.

Jeg synes med al respekt at det er et retssikkerhedsmæssigt problem at vores klienter så "må nøjes" med at få en advokat som ikke har erfaring på området. Det er skidt at klienten skal skiftes advokat og en ny skal sætte sig ind i sagen.

Da sagerne foregår meget forskelligt fra en almindelig retssag, så ser jeg absolut intet til hinder for at man får "særlig" møderet til de sager der omhandler børnesager.

Vi mangler egnede prøvesager på kontoret.

Jeg mangler egnede prøvesager.

Jeg har ikke tilstrækkeligt store og komplicerede sager indenfor mit eget felt til at få en prøvesag, og det er vanskeligt at føre en sag for en klient indenfor et felt, som man ikke kender meget til, når klienten også skal have den bedste mulige repræsentation.

Derud over er de almindelige sager ikke så tit så store, at de kan godkendes som prøvesager.

Jeg har ikke egnede sager og haft tidsmæssige problemer med at påtage mig egnede sager.

Det er vanskeligt at finde egnede prøvesager, og de vil typisk omhandle en sagstype, som ligger uden for mit kompetenceområde.

Jeg har kun behov for at kunne behandle familieretlige sager i Landsretten, så en begrænset møderet til den sagstype vil være meget ønskværdigt.

Jeg mangler en egnet prøvesag

adgang til egnede sager

At jeg arbejder på et specialiseret familieretskonto, hvor der er svært at skaffe egnede sager til formålet.

Jeg er specialist i familieret, og disse sager kan pr. definition ikke godkendes som prøvesager i landsretten. Dermed har jeg ikke mulighed for at få møderet for landsretten, selv om min erfaring fra byretssager er på baggrund af flere hundrede sager i byretten.

Som specialist i familieretssager vil jeg derfor heller aldrig skulle bruge en møderet for landsretten i andet end familieretssager.

Det er meget svært at få en egnet landsretssag fordi familieretlige sager er som udgangspunkt ikke egnet og da jeg arbejder mest med det er det dermed svært at få min møderet. Jeg har været advokat i næsten 10 uden at have fået min møderet. Det kunne være rart hvis Landsretten kunne åbne lidt op så vi er nogle flere der kunne få vores møderet og hjælpe vores klienter hele vejen igennem.

Jeg er familieretsadvokat og har enkeltmandsvirksomhed. Familieretssagerne er stort set aldrig egnede som prøvesager.

Derudover er det rigtig vanskeligt at få fat i en egnet prøvesag, når man, som jeg, ikke sidder på et stort advokatkontor, hvor man kan overtage en egnet sag fra en kollega.

At få fat i en egnet prøvesag, når man driver enkeltmandsvirksomhed, stiller store krav til ens netværk -og når der endelig bliver "udbudt" egnede sager i netværket, så er der ofte rift om dem.

For mig personligt - og for mine klienter - ville det give så god mening, hvis man kunne få et (L) i familiesagerne. Jeg har jo stor rutine og erfaring i familiesagerne og har brugt årevis i de danske byretter i denne slags sager - og derfor er det bare rigtig ærgerligt, at man ikke kan få lov at føre sine sager til dørs i landsretten.

Det er svært at finde egnede prøvesager. Mit speciale er strafferet og familieret. Det har endnu ikke været muligt at få sager fra kollegaer, som i øvrigt selv har svært ved at finde egnede sager til egne ansatte.

10 Hvad forhindrer dig i at få møderet?

Dit svar kan hjælpe bestyrelsen videre i dette arbejde.

Vi har brug for et dokumentet belæg for, at kunne sige, at de af vores medlemmer som ikke har møderet – gerne vil have det - og at de ikke får det, fordi de f.eks. mangler egnede sager mv.

Svar

Der er ikke sager nok der egner sig. Jeg sidder primært med Familieret og har allerede af den grund ikke sager der egner sig - i forhold til at tage sager for kollegaer, er udfordringen at vi simpelthen ikke har nok sager der ender i Landsretten oftest af procesøkonomiske årsager.

Det er drøftet i den kæde jeg er ansat i, men vi kan konstatere at problemet også ses på øvrige kontorer.

mangel på egnede sager sammenholdt med grænsen på 2 års prøvetid, mangel på mulighed for autorisation, da der er "fyldt op" på kontoret

Mangel på egnede sager

Vi har ikke nogle prøvesager på kontoret overhovedet, heller ikke inden for andre områder end det jeg beskæftiger mig med, og har ikke haft det de 6 år jeg har været her.

Manglende egnet prøvesag.

Jeg er specialiseret i familieret, og her det er meget meget få sager, der egner sig som prøvesager. Jeg vil derfor være afhængig af, at mit kontor har en egnet sag, f.eks. mangler ved fast ejendom - dette er dog, igen, svært, fordi, jeg sidder på et specialiseret advokatkontor, der nærmest udelukkende beskæftiger sig med familieret. Så derfor er udsigten til at få møderet op ad bakke. Dette er også en kæmpe ulempe for de mange sager, jeg fører ved byretten, og hvor klienten så anker (langt størstedelen af de familieretlige sager (særligt børnesager) bliver anket til Landsretten. Jeg er her nødt til at henvise min klient til min kollega, der har møderet for landsretten, på trods af, jeg nok er den, der kender sagen bedst. Det er enormt frustrerende for mig, men særligt for klienten.

Jeg er specialiseret indenfor familieret og beskæftiger mig udelukkende med dette område.

Med et sagsområde, hvor det af hensyn til parternes fremtidige relation oftest er ønskeligt at der opnås forligsmæssige løsninger (og hvor det heldigvis snarere er reglen end undtagelsen, at det lykkes) - og hvor der er begrænsninger som medfører, at mange af sagsområdets retssager ikke kan godkendes som prøvesager, er det særdeles vanskeligt for mig at finde 2 retssager, som vil kunne give mig den ønskede møderet for landsretten.

Ingen prøvesager indenfor familieret - og svært at finde andre sager, når man er specialiseret

Jeg er 100 % specialiseret i børnesager, og det er desværre en hindring for at få møderet.

Beskriv hvad der forhindrer dig i at få møderet?

Jeg arbejder primært med børnesager, som ikke kan bruges som prøvesager, så på trods af, at jeg har adgang til mange sager, som skal i landsretten, så er det nærmest umuligt for mig at få prøvesager, som kan godkendes.

Jeg synes faktisk, at det er ret uhensigtsmæssigt, idet mange af børnesagerne ifm en ankesag skifter hænder, hvilket er utrygt for klienterne og samtidig kan det også betyde, at mange klienter fravælger en advokat, der kun har møderet for byretten, idet det er afgørende for dem, at advokaten har møderet for landsretten.

Mangel på egnede sager - vi er flere om buddet... Derudover arbejder jeg udelukkende med familieretssager, som ikke kan bruges som prøvesager.

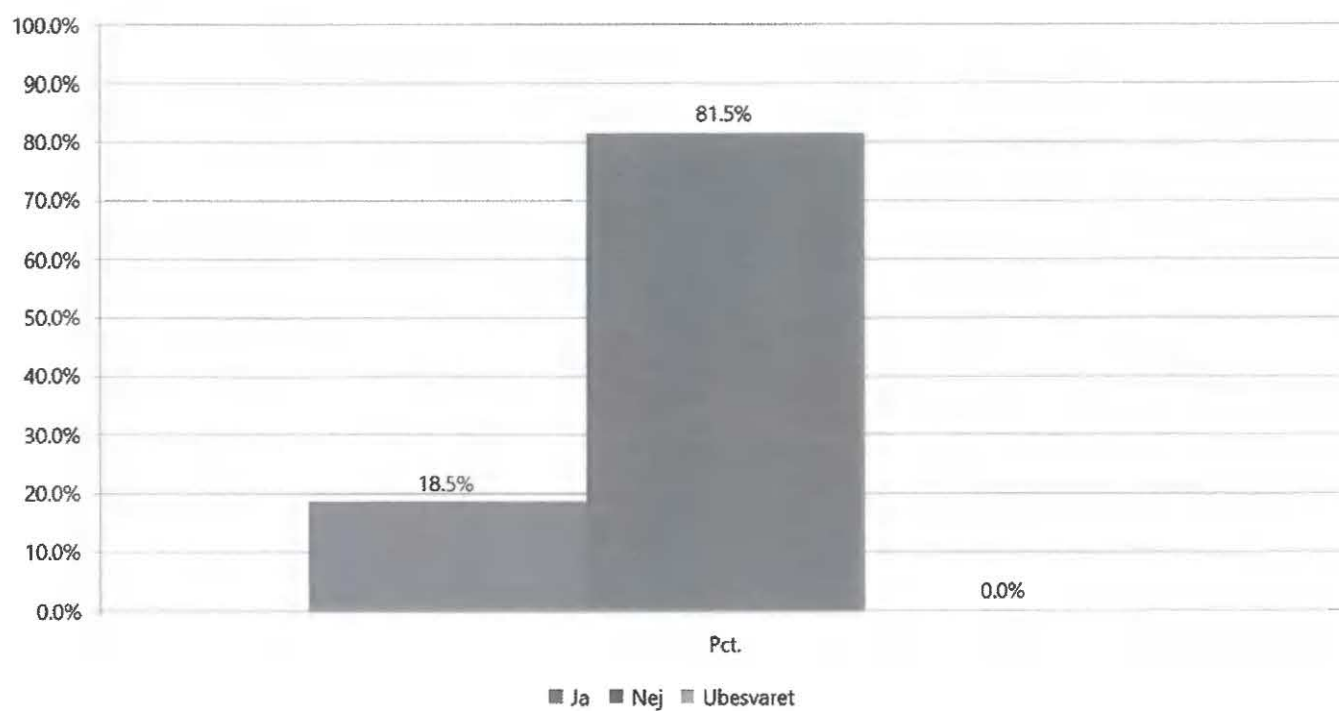
Mangler egnede prøvesager.

Jeg kan ikke få egnede prøvesager, da jeg primært har familieretlige sager.

jeg fik faktisk møderet i fredags - den 12. juni; mit tidligere svar er derfor forældet.

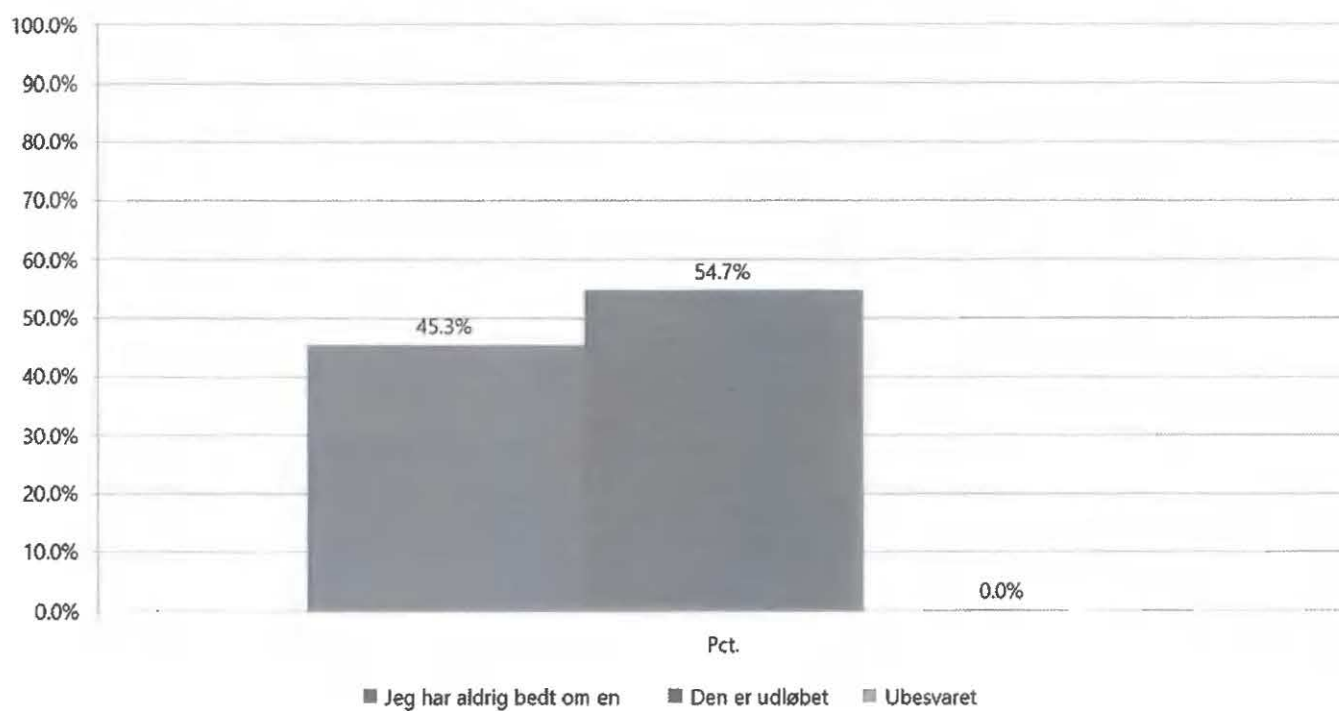
Mangler egnede sager

11 Har du en proceduretilladelse?

11 Har du en proceduretilladelse?

	Pct.
Ja	18,5%
Nej	81,5%
Ubesvaret	0,0%
Basis	65

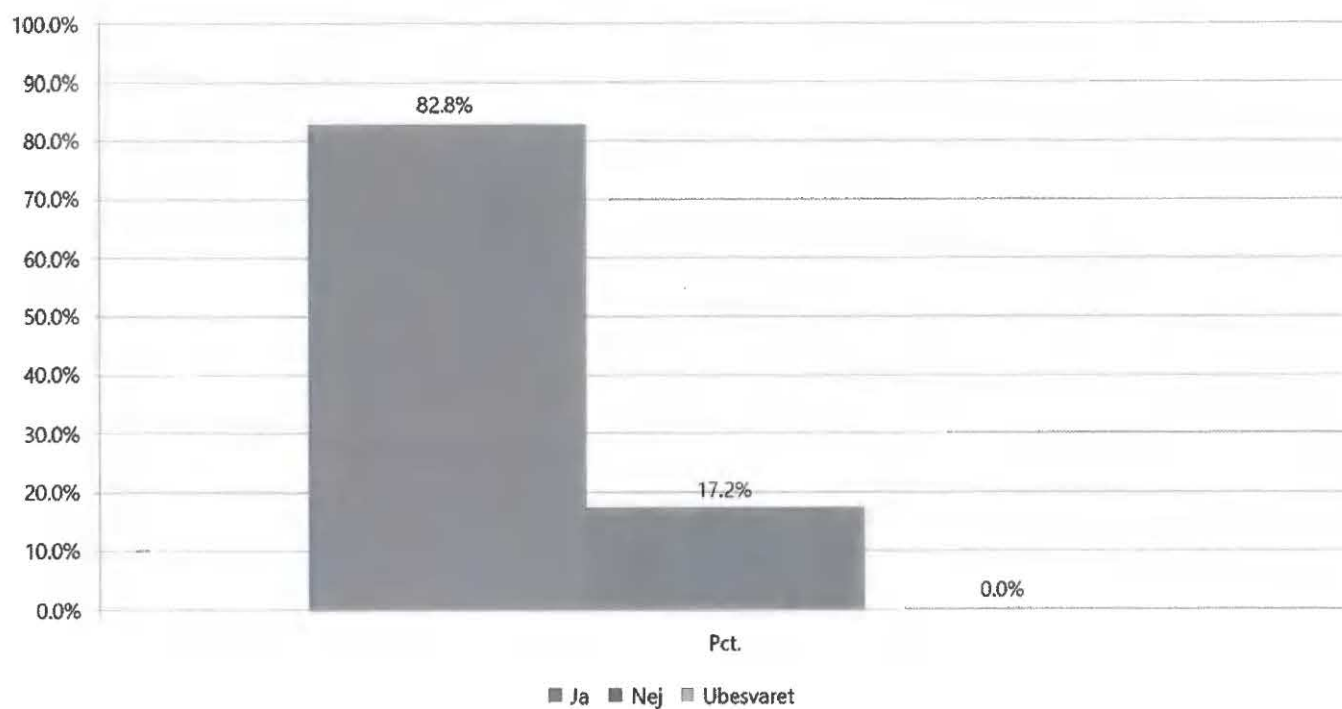
12 Hvorfor har du ikke en proceduretilladelse?

12 Hvorfor har du ikke en proceduretilladelse?

	Pct.
Jeg har aldrig bedt om en	45,3%
Den er udløbet	54,7%
Ubesvaret	0,0%
Basis	53

13 Beskriv gerne hvorfor (ikke obligatorisk)
Svar
Jeg har primært familieretssager, som efter reglerne ikke er egnede som prøvesag.
Jeg har p.t. ikke haft behov for at møde i landsretten, men jeg har en del sager på vej, så det er et stort problem, at det er så vanskeligt at finde egnede prøvesager.
Jeg har heldigvis mulighed for at søge om proceduretilladelse, men jeg vil ikke bede om det, før jeg har det konkrete behov.
Jeg har haft en kollega til at møde for mig i ankesagerne, fordi det ikke har været muligt at få godkendt familieretlige sager som prøvesager.
Ikke nødvendigt med mine nuværende ansvarsområder
På grund af at det er så svært at finde egnede prøvesager, så har jeg valgt at gemme min proceduretilladelse til efter jeg er færdig med at få børn.
Jeg har stort set altid haft familieretssager, som typisk ikke er egnede til at få møderet. Jeg har også altid haft travlt med disse sager og har derfor ikke kastet mig over andre typer for at få møderet.
Fordi jeg lige har fået min bestalling efter barsel i februar og så kom covid-19
Vi skal have den søgt dog når der ligger er ro på igen - vi er på vores kontor meget påvirket af covid-19
Jeg er selvstændig advokat, og har derfor ikke en advokat med møderet for landsretten som jeg kan søge min proceduretilladelse på.
Forsøgte for mange år siden at kontakte landsretten, justitsministeriet mv. for at høre, hvordan man kunne få møderet, når man kun havde familiesager. Fik det svar, at så måtte jeg sætte mig ind i nogle andre sager, så jeg kunne få min møderet.
Havde en enkelt lille erstatningssag, som blev godkendt som prøvesag, men dømt for lille efter hovedforhandlingen i landsretten.
Har siden ikke forsøgt at få hverken møderet eller proceduretilladelse.
Har sendt sagerne til kolleger, når noget er blevet anket - det har fungeret fint - og jeg hverken savner eller ønsker en møderet.
Jeg møder næsten dagligt i byretterne - i hvert fald ugentligt. Mine specialer er strafferet og sager om forældremyndighed, bopæl og samvær - sagstyper, der normalt ikke godkendes som prøvesager. Jeg ønsker naturligvis møderet for landsretten, så jeg selv får mulighed for at anke og kære og bistå mine klienter i det videre forløb. På denne måde viser erfaringen fra mine kollegaer med møderet, at det er nemmere at bibeholde en fast klientrelation.
Vi har ikke så mange familieretssager der skal videre til Landsretten, og i de tilfælde, har en kollega med møderet for Landsret taget over.
Jeg har ikke haft mulighed for det endnu pga brancheskift i nogle år og pga at de advokatkontorer jeg har været ansat på, har der ikke været nok retssager ift antal af personer, som gerne ville have møderet sammenholdt med, at prøveperiode kun varer 2 år.
Jeg har aldrig ønsket at opnå møderet, da jeg ikke har lyst til at beskæftige mig med andet end familieret, og som bekendt er det ikke muligt at opnå møderet med familieretlige prøvesager.
Jeg vil først bede om proceduretilladelse i det øjeblik, hvor jeg har en egnet sag som prøvesag, eller at det giver mening i forhold til mine almindelige sager. Dette har på nuværende tidspunkt endnu ikke været muligt, desværre. Det er et kæmpe problem, idet jeg behandler mange forældreansvarssager, som jo ofte bliver anket til Landsretten.
Jeg har ikke haft mulighed for at få sager til landsretten.
Efter den nye familieretsreform pr. 1. april 2019 afgøres mange familieretlige sager i byretten som 1. instans, og mange flere sager end tidligere ankes derfor til landsretten som 2. instans. Før 1. april 2019 blev disse sager afgjort i Statsforvaltningen som 1. instans og med ankemulighed til Ankestyrelsen. Som familieretlig advokat uden møderet for landsretten er man derfor nu afskåret fra at følge sagerne til ende for klienterne i et stort antal sager, hvilket er problematisk og utilfredsstillende for både klienter og advokater.

14 Selvom din proceduretilladelse er udløbet, kunne du tænke dig at få møderet for Landsretten?

14 Selvom din proceduretilladelse er udløbet, kunne du tænke dig at få møderet for Landsretten?

Pct.

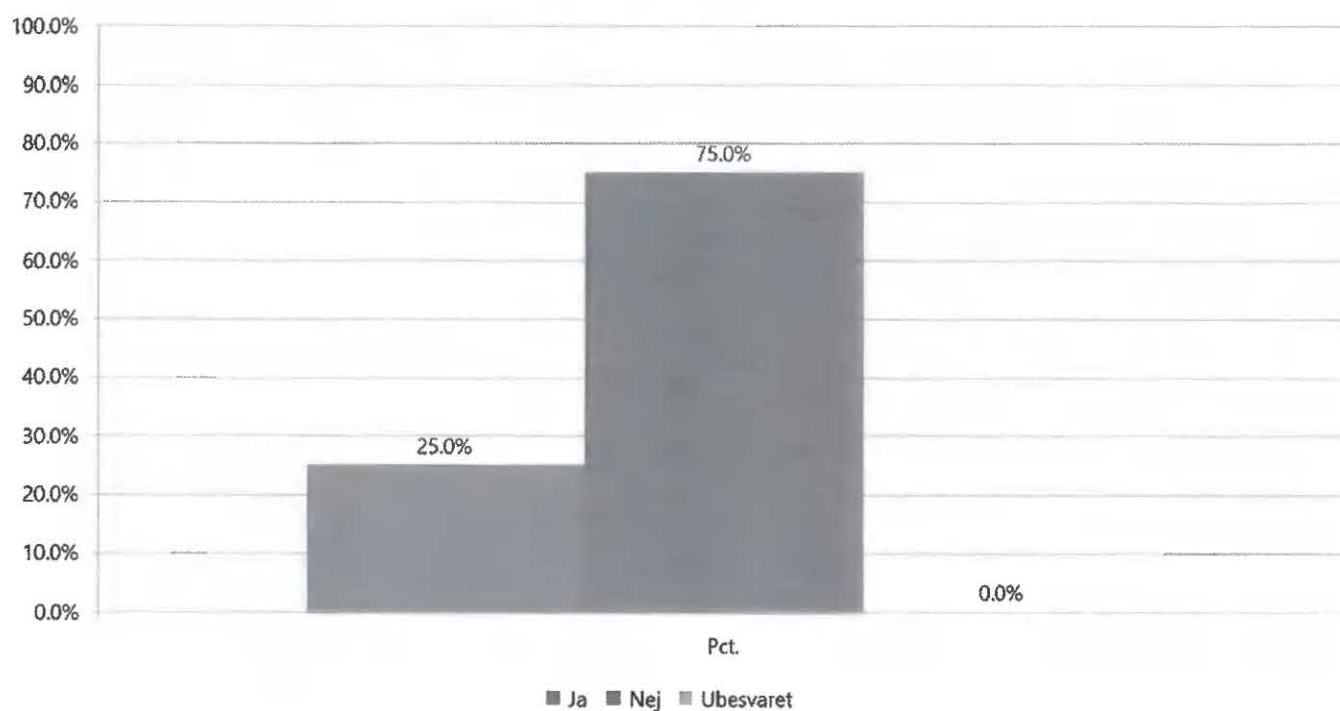
Ja	82,8%
Nej	17,2%
Ubesvaret	0,0%
Basis	29

15 Hvornår er den udstedt?

Bemærk at 1993 og 1994 findes nederst på listen efter 2020. Det skyldes en beklagelig fejl.

	Pct.
Før 1960	0,0%
1960	0,0%
1961	0,0%
1962	0,0%
1963	0,0%
1964	0,0%
1965	0,0%
1966	0,0%
1967	0,0%
1968	0,0%
1969	0,0%
1970	0,0%
1971	0,0%
1972	0,0%
1973	0,0%
1974	0,0%
1975	0,0%
1976	0,0%
1977	0,0%
1978	0,0%
1979	0,0%
1980	0,0%
1981	0,0%
1982	0,0%
1983	0,0%
1984	0,0%
1985	0,0%
1986	0,0%
1987	0,0%
1988	0,0%
1989	0,0%
1990	0,0%
1991	0,0%
1992	0,0%
1995	0,0%
1996	0,0%
1997	0,0%
1998	0,0%
1999	0,0%
2000	0,0%
2001	0,0%
2002	0,0%
2003	0,0%
2004	0,0%
2005	0,0%
2006	0,0%
2007	0,0%
2008	0,0%
2009	0,0%
2010	0,0%
2011	0,0%
2012	25,0%
2013	0,0%
2014	8,3%
2015	0,0%
2016	8,3%
2017	0,0%
2018	8,3%
2019	33,3%
2020	16,7%
1993	0,0%
1994	0,0%
Ubesvaret	0,0%
Basis	12

16 Har du fået den forlænget?

16 Har du fået den forlænget?

	Pct.
Ja	25,0%
Nej	75,0%
Ubesvaret	0,0%
Basis	12

17 Hvornår er den blevet forlænget? Er den blevet forlænget mere end 1 gang? Beskriv gerne dit forløb:**Svar**

Den er kun forlænget 1 gang, i 2019

Den er forlænget 2 gange

Min proceduretilladelse blev forlænget den 20. februar 2020 - tilladelsen er forlænget så den udløber den 1. marts 2021.

Jeg arbejder i et større advokatkontor, hvor vi er meget specialiserede. Jeg arbejder med familieret og dødsboskifteret, og det har således ikke været let at opnå min møderet, fordi de sager, som jeg møder i retten i ikke er egnede som prøvesager.

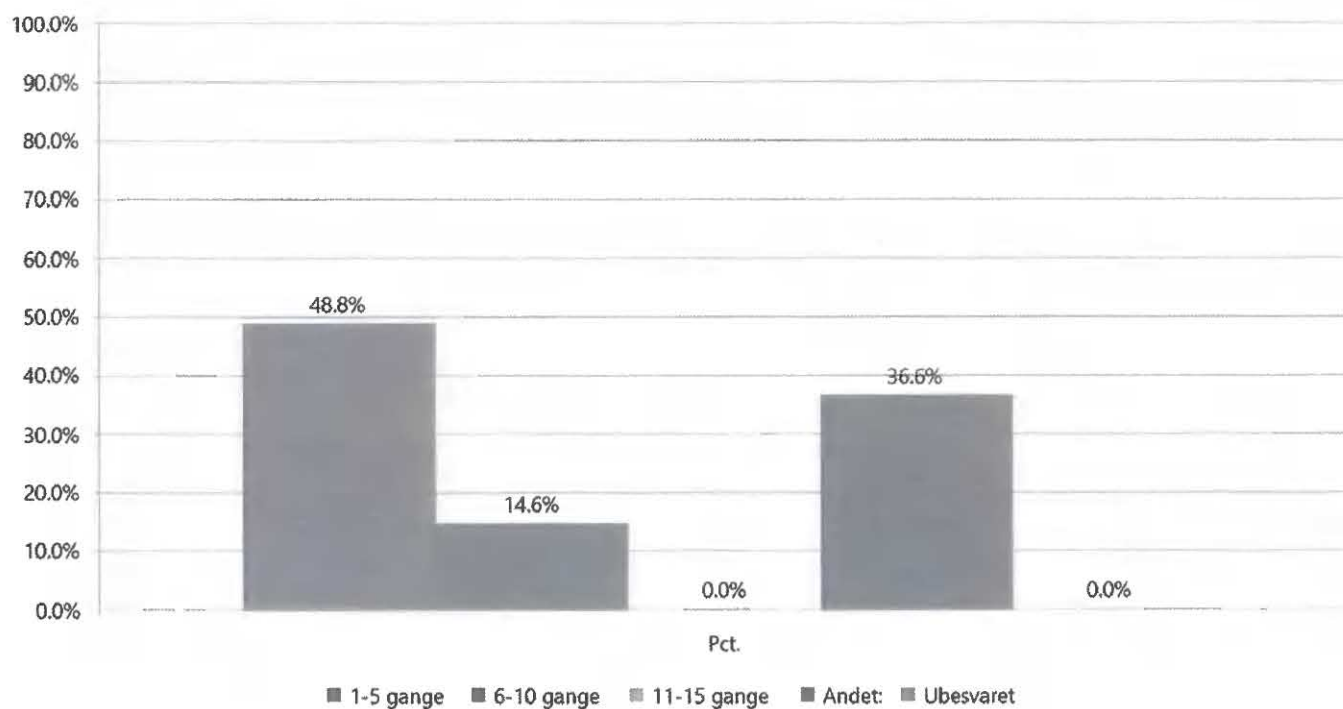
Jeg har bestået min 1. prøvesag - en sag vedr. gyldigheden af et vidnetestamente. Men det er jo ikke hver dag en sådan sag kommer ind over skrivebordet - og når i landsretten.

I 2016 anmeldte jeg en prøvesag nr. 2 - min kollegas sag om mangler ved fast ejendom. Jeg blev klædt på til at gennemføre sagen (uden for mit sepciale), og jeg var heldig, at klienten var indforstået med advokatskifte. Forinden hovedforhandlingen (på selve dagen) blev jeg anbefalet at trække prøvesagen tilbage, idet den ikke var stor nok.

Vi har i firmaet ganske mange landsretssager, men det er svært at forklare en klient, at det er en god idé, at jeg som specialiseret familie- og arveretsadvokat skal føre deres enterprisesag eller sag om personskaadeerstatning etc. Typisk har klienten igennem et længerevarende sagsforløb opnået en tillid til en anden (specialiseret) advokat, og derfor er det ganske forståeligt, at klienten udviser en skepsis ved forslaget om et advokatskifte. Dette selv om, vi gør vores bedste for at overbevise klienten om, at prøvekandidaten naturligvis vil være foreberedt til fingerspidserne.

Så jeg sætter stor pris på, at der arbejdes for at finde en løsning på denne problemstilling.

18 Hvor mange gange har du mødt i Familie-/arveretlige sager iht. proceduretilladelsen?

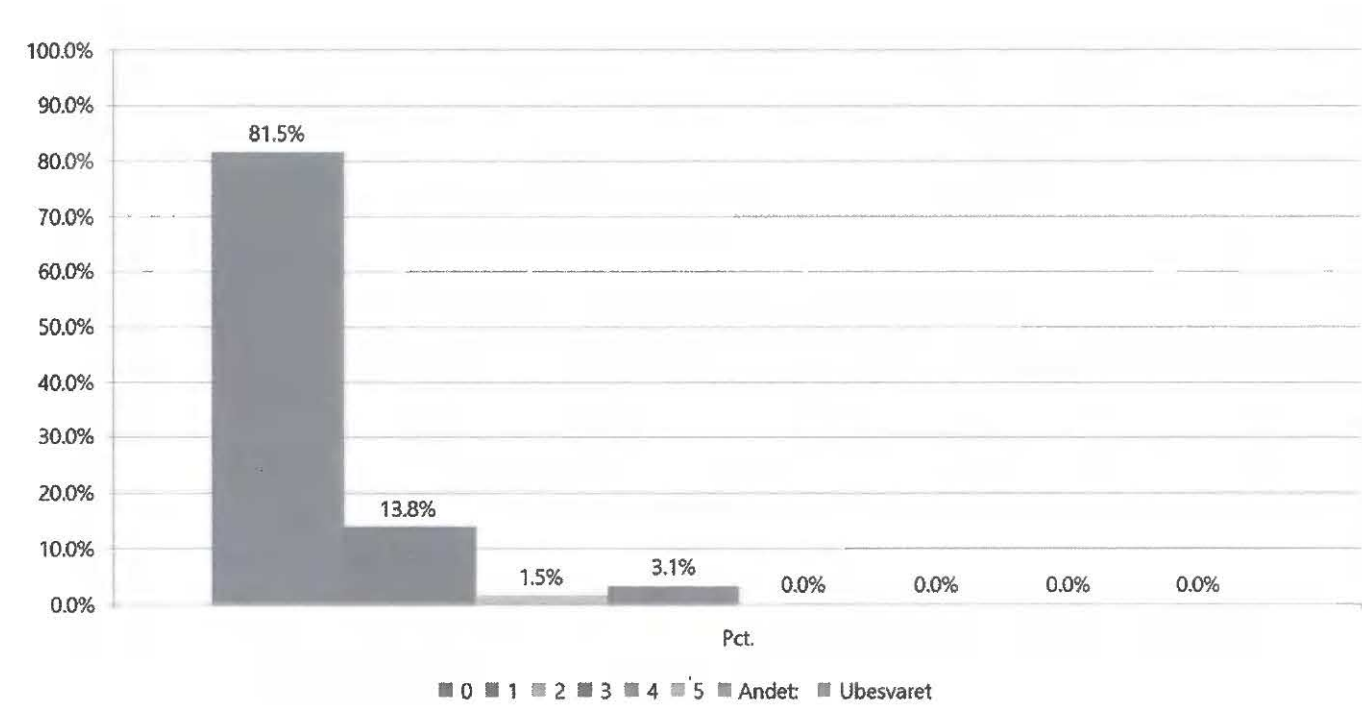
18 Hvor mange gange har du mødt i Familie-/arveretlige sager iht. proceduretilladelsen?

	Pct.
1-5 gange	48,8%
6-10 gange	14,6%
11-15 gange	0,0%
Andet:	36,6%
Ubesvaret	0,0%
Basis	41

18 Hvor mange gange har du mødt i Familie-/arveretlige sager iht. proceduretilladelsen?

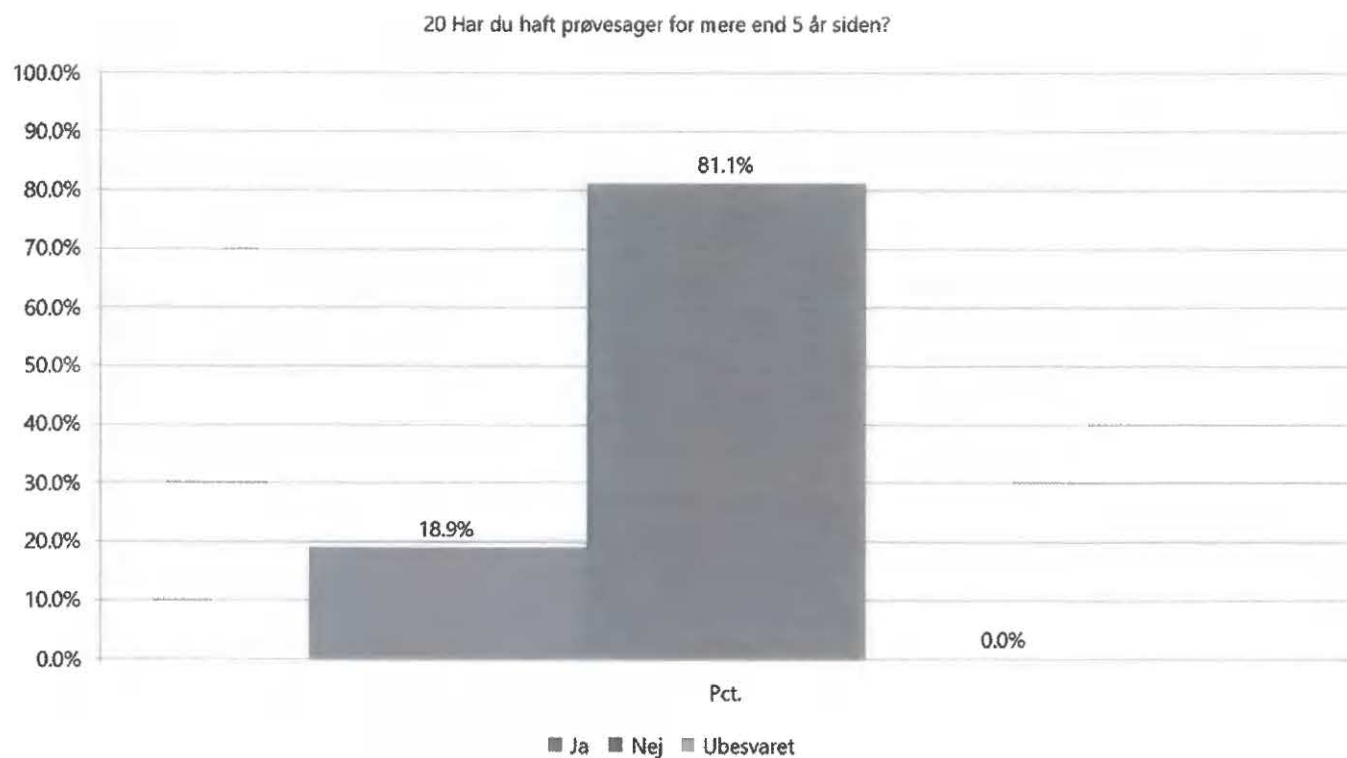
Andet:
mere end 30
0
Har aldrig mødt i disse sager - da de fleste har været med fri procs, men har mødt i nogle civilesager
ingen
Ingen, da den desværre blev brugt på et par små sager af anden karakter for mange år siden
0
ingen, men sager i andre områder
Ingen - kun brugt en gang
Aldrig
2 civile sager
0
Skal møde for første gang i december 2020
0

19 Hvor mange prøvesager har du haft inden for de seneste 5 år?

19 Hvor mange prøvesager har du haft inden for de seneste 5 år?

	Pct.
0	81,5%
1	13,8%
2	1,5%
3	3,1%
4	0,0%
5	0,0%
Andet:	0,0%
Ubesvaret	0,0%
Basis	65

20 Har du haft prøvesager for mere end 5 år siden?		Pct.
Ja		18,9%
Nej		81,1%
Ubesvaret		0,0%
Basis		53

21 Beskriv gerne forløbet (ikke obligatorisk)**Svar**

Jeg var ansat på et større kontor.

Jeg havde fået godkendt 1. prøvesag (1½ dags erstatningssag), men da jeg skiftede kontor til specialiseret familieretskontor, var det ikke muligt at finde prøvesager, som kunne godkendes, inden mit prøveforløb udløb.

Jeg havde min første prøvesag i starten af 2009. Den bestod jeg - sagen var ret lille, og derfor skulle næste sag være "stor". Jeg gik så på barsel, og havde 3 barsler inden for kort tid.

Jeg har været afsted i 3-4 sager iht. proceduretilladelsen, men sagerne har ikke været store nok til at det kunne være en prøvesag.

Så proceduretilladelsen er simpelthen udløbet, selvom den er forlænget med mine barsler. Jeg beskæftiger mig udelukkende med familie/arveret, og derfor har vi prioriteret på kontoret, at de advokater, som har retssager, skal have de prøvesager, som vi har.

Jeg synes det er fint, at I kæmper for, at vi kan få en slags begrænset møderet i de sager. Jeg synes ikke, at klienterne fortjener en advokat i landsretten, som ikke har kendskab til den nye sag. Det er skidt for retssikkerheden :-)

Den første sag viste sig at være for lille, hvorfor den blev trukket tilbage som prøvesag på dommernes opfordring

Den anden sag dumpede jeg! Der var tale om en entreprise-sag, som jeg ikke havde haft i byretten, og for at sige det mildt er entrepriseret ikke mit speciale. Samtidig var jeg midt i min egen skilsmisse, så selv om jeg synes, at jeg forberedte mig alt, hvad jeg kunne til sagen, så var det ikke et optimalt tidspunkt. Det har desværre også gjort mig skrækslagen for at prøve igen.

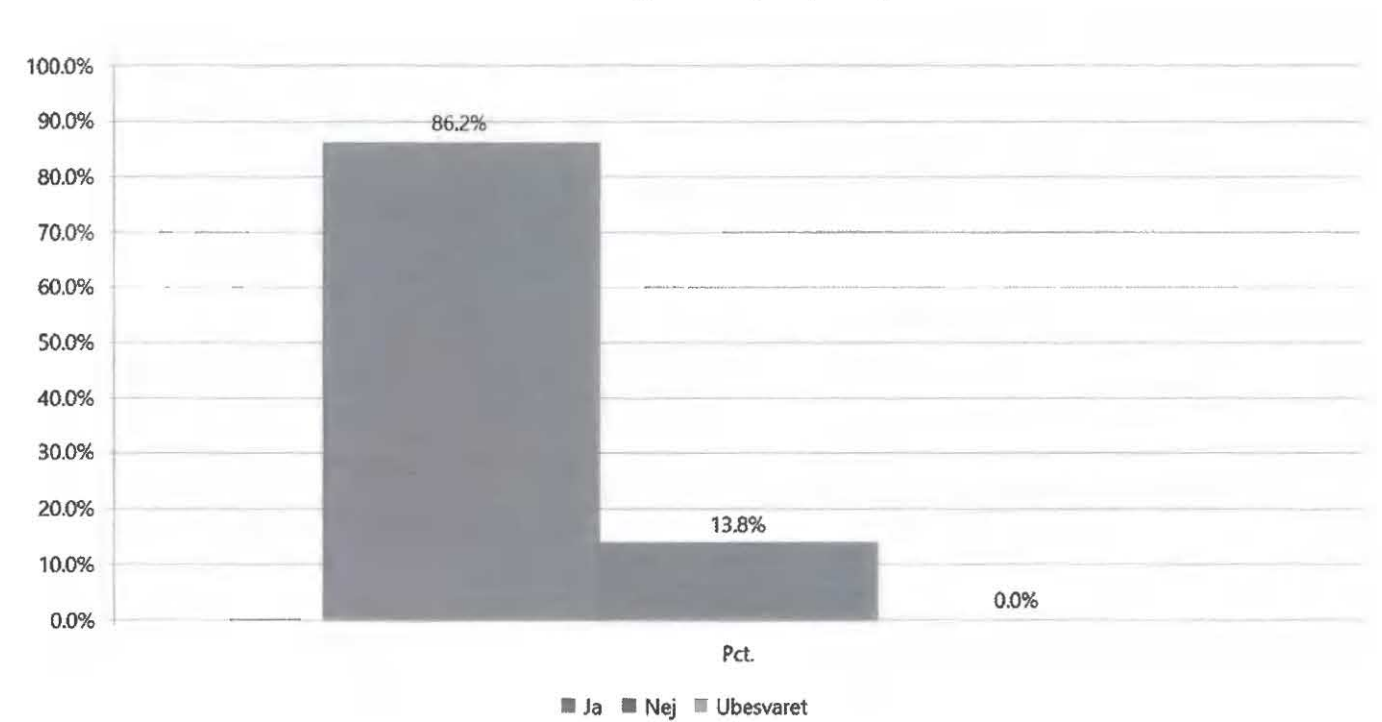
har jeg skrevet i tidligere kommentarfelt

Har kun haft en prøvesag. Fik besked om, at nr. 2 skulle være en to dages sag! Dem har jeg haft svært ved at finde i en lille praksis i Vestjylland.

Meget svært at få egnede prøvesager!!

Havde 1. prøvesag - som blev bestået, men tidsfrist udløb inden prøvesag nr. 2 kom.

22 Har det været vanskeligt at finde egnede prøvesager?

22 Har det været vanskeligt at finde egnede prøvesager?		Pct.
Ja		86,2%
Nej		13,8%
Ubesvaret		0,0%
Basis		65

23 Beskriv gerne hvorfor (ikke obligatorisk)**Svar**

Der er ganske få landsrets-sager, uagtet jeg arbejder på et kontor med 12 jurister.

Fordi jeg er specialiseret familieretsadvokat i en enkeltmandsvirksomhed. De familieretlige sager godkendes ikke som prøvesager i landsretten, hvorfor jeg er nødsaget til at finde en egnet prøvesag udenfor mit ekspertiseområde. Det er vanskeligt af flere grunde. Både fordi jeg skal læse op på et sagsområde, som jeg ikke har et indgående forudgående kendskab til (og som jeg ofte ikke har til sinds at beskæftige mig med fremover, da det er familieretten mit hjerte banker for), men også fordi det er rigtig vanskeligt overhovedet at skaffe sig en velegnet prøvesag, når man som jeg sidder i en enkeltmandsvirksomhed. Jeg må derfor søge efter en egnet sag i mit netværk. Da der er efterspørgsel på egnede prøvesager blandt mine kollegaer gør det udbuddet af de egnede sager alt for lille. Det er bare drøn ærgerligt.

Jeg ville ønske at man kunne få en møderet for landsret i familieretssager - jeg er ikke interesseret i at møde i landsretten i alle mulige andre sager. Men i familieretssagerne ville det betyde alverden.

Vi har på mit kontor med 8 advokater ikke haft en eneste prøvesag i de 6 år jeg har været her, heller ikke inden for emner som jeg ikke normalt beskæftiger mig med.

Jeg har tidligere været ansat på et mindre kontor, hvor de store sager ikke var mange. Nu sidder jeg udelukkende med familie- og arveretlige sager, børnesager og lign.

De fleste sager forliges eller ender efter afgørelsen i byretten.

Domstolene søger også at forlige flere og flere sager ved. f.eks. retsmægling. Dette kan jo være godt nok, men det giver bare færre prøvesager "på markedet".

Har familieret som speciale.. særligt børnesager

Jeg har ikke i min egen enkeltmandsvirksomhed sager, der egner sig til prøvesager efter de nugældende kriterier

Jeg sidder på et kontor, som er specialiseret i familie- og strafferet. Det er ikke muligt at finde egnet prøvesager, og kollegaer på andre kontorer ønsker ikke at give sager fra sig, da det er et konkurrence parameter.

Jeg har ikke ønsket at tage prøvesager udenfor mit "eget" retsområde.

Jeg har svært ved at finde sagerne. Hvis sager skal i Landsretten, så vil kunden helst have den advokat der bistod i byretten.

Jeg møder næsten udelukkende i familieretlige sager, som ikke kan godkendes.

Jf. tidligere beskrivelse

Svært at finde så store sager, som ikke er straffesager eller forældreansvarssager på det kontor jeg arbejder.

To grunde:

Fordi jeg er specialiseret i familie- og arveret og derfor sjældent og kun nødtigt påtager mig sager uden for dette speciale.

Sidder på et mindre kontor (4 advokater), hvor øvrige advokater sjældent har sager, der kan anvendes som prøvesager. Jeg har søgt på alt, hvad der har været at søge på - flere er blevet forhåndsgodkendt, men er så afvist som egnet ifm selve hovedforhandlingen.

Min fornemmelse er, at nogle landsretsdommere er meget forstående over for problemet med at få prøvesager og dermed relative large ifm godkendelse og andre er meget strikse.

Det er svært at sige, men når man ikke arbejder med andet end familie- og arveret til daglig, er det svært pludselig at have en anden type sag i byretten, når repræsentationen også skal være til gavn for klienten. Hvis man ikke har haft sagen i byretten, kender man den ikke godt nok, og samtidig skal det være en sag med kød på, for at den kan anvendes som prøvesag.

Som familieretsadvokat er det svært at finde egnede prøvesager. Samtidig er der ikke så mange egnede landsretssager, som vil kunne "lånes" af kolleger, men sagsområdet skal også gerne ligge bare lidt inden for ens kompetenceområde.

Under min fuldmægtig periode forsøgte vi at finde prøvesager, men det er rigtig svært når ens speciale er familieret og socialret. Jeg skal derfor have prøvesager fra min kollega og disse skal være egnet, inden for et felt som jeg slet ikke kender nok til og klienten skal godkende dette. Jeg ville ønske at familiesager kunne være prøvesager

Fordi de familieretlige sager ofte ikke er egnede til prøvesager - og da det er stort set de eneste retssager jeg har, så skal jeg ud og lede efter egnede sager - her opstår problemet med at få kollega/klient overtalt til at det nok skal gå med en prøve kandidat.

Jeg har - med undtagelse af perioden 1. april 2018 - 1 februar 2020 - været ansat på advokatkontor med speciale i familieret, hvilke sager ikke kan godkendes som prøvesager. Jeg havde på det mindre advokat kontor, hvor jeg var fra april 2018 - februar 2020 også retssager, men nåede ikke at få nogen, der blev anket til landsretten. Også på dette kontor, som ellers ikke var et specialist-, men generelist kontor var det et problem, vi talte om, da vi var 2 advokater, der gerne ville have møderet, men som ikke havde nogle egnede prøvesager.

Der er så få sager i kontorfællesskabet, som afgøres i landsretten, at de altid er "optaget" af andre, enten fordi folk forsøger at få møderet for Højesteret eller fordi der er ansatte herunder fuldmægtige, som skal have sagen. Mine egne sager kan ikke godkendes som prøvesager.

Landsretterne forhåndsgodkender en sag, og når det så viser sig, at det ikke er en heldags hovedforhandling, eller dommerne ikke finder, efter procedure, at sagen har en tilstrækkelig juridisk tyngde, så ses der bort fra sagen. Jeg er total træt af det system, hvilket jeg gav udtryk for, efter min sidste prøvesag for snart to år siden. Jeg gider ikke at være til grin for tre selvhøjtidelige dommere!

Svært at få godkendt prøvesager da de oftest ikke er egnet og godkendt af retten. Sidder også med andre områder men sidder mest med familie- og arveretlige sager

Se foregående svar.

Vi har meget få civile sager der prøves ved landsretten og dem der gør er for små til at kunne blive godkendt som prøvesager.

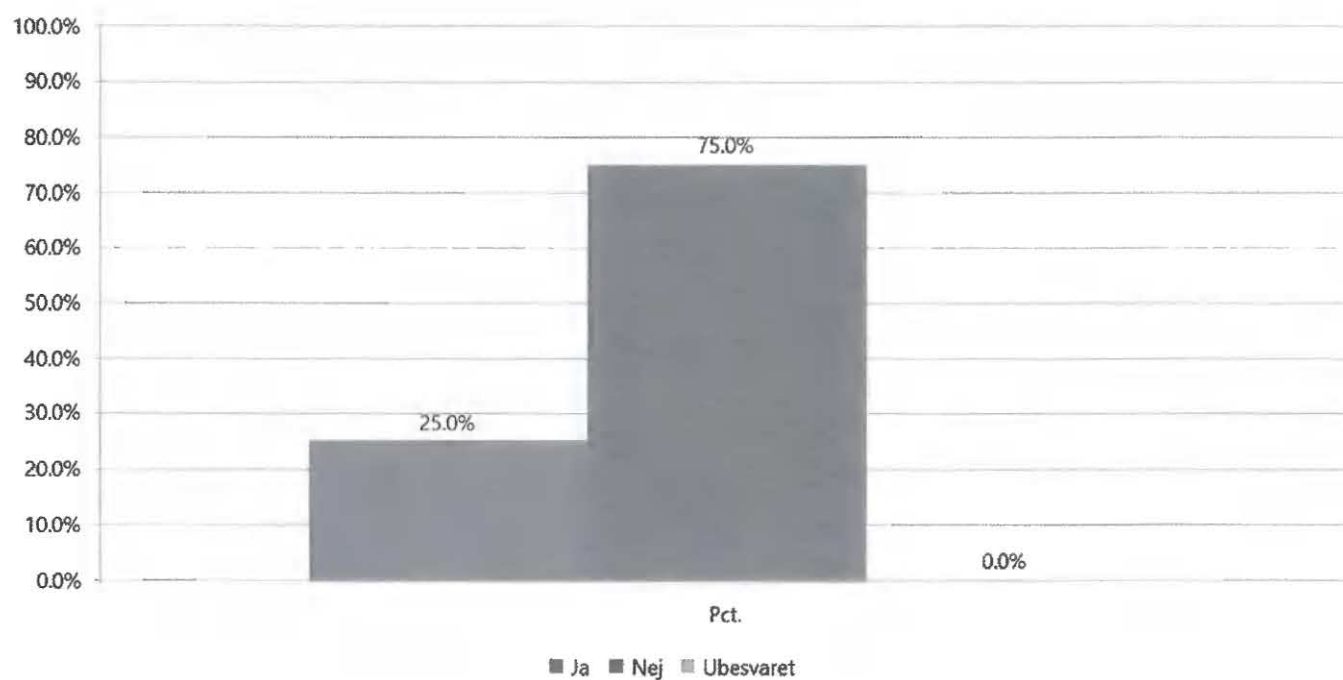
Vi har et relativt begrænset antal familieretssager som overhovedet bliver anket til Landsretten, og dermed er udvalget af egnede prøvesager minimalt.

Også fordi jeg møder i familiesager og ikke i andre civile sager.

Mit kontor har kun få egnede prøvesager og endnu færre indenfor det familie- og arveretlige område. Derudover var jeg så uheldig at opleve, at en tredommersag i byretten, som var blevet forhåndsgodkendt, endte med ikke at blive godkendt som prøvesag efter gennemførelsen af hovedforhandlingen. En efter min mening unødigt hård afgørelse, når det tages i betragtning hvor få egnede sager, der er indenfor vores område.

23 Beskriv gerne hvorfor (ikke obligatorisk)
Svar
Jeg har ikke ledt efter prøvesager af den førnævnte grund - jeg ønsker ikke at opnå møderet, hvis det betyder, at jeg skal have prøvesager uden for mit familieretlige speciale
Jeg er specialiseret inden for forældreansvarssager, og i det jeg arbejder på en kontor, der næsten udelukkende behandler disse type sager, er det svært at finde en egnet prøvesag - forældreansvarssager kan jo ikke anvendes som prøvesager. I takt med at jeg bliver mere og mere specialiseret, desto større udfordring vil det blive at opnå møderet, idet juraen vedrørende f.eks. en sag om erstatning, mangler ved fast ejendom mv., ligger meget lang tid tilbage.
Jeg arbejder med familie- og arveret med speciale indenfor børnesagerne. Disse sager kan ikke godkendes som prøvesager og derfor kommer der ikke naturligt sager, der er egnet infrastruktur min egen klientportefølge. Det har været svært at få andres sager, da klienten ofte helst ikke vil skifte advokat. Det er ofte ikke det fagområde jeg sidder med og der har været andre der skulle have dem - stor konkurrence om sagerne.
Det er svært at finde familieretlige sager, der vil kunne godkendes som prøvesager, idet man i mange af de familieretlige sager ikke fører vidner, laver syn og skøn eller laver egentlig bevisvurdering.
Da jeg kun arbejder med familieret er det svært at finde egnede sager.
Det er generelt svært at få prøvesager - få sager ender for retten.

24 Har dine prøvesager været inden for det familie-/arveretlige område?

24 Har dine prøvesager været inden for det familie-/arveretlige område?

	Pct.
Ja	25,0%
Nej	75,0%
Ubesvaret	0,0%
Basis	12

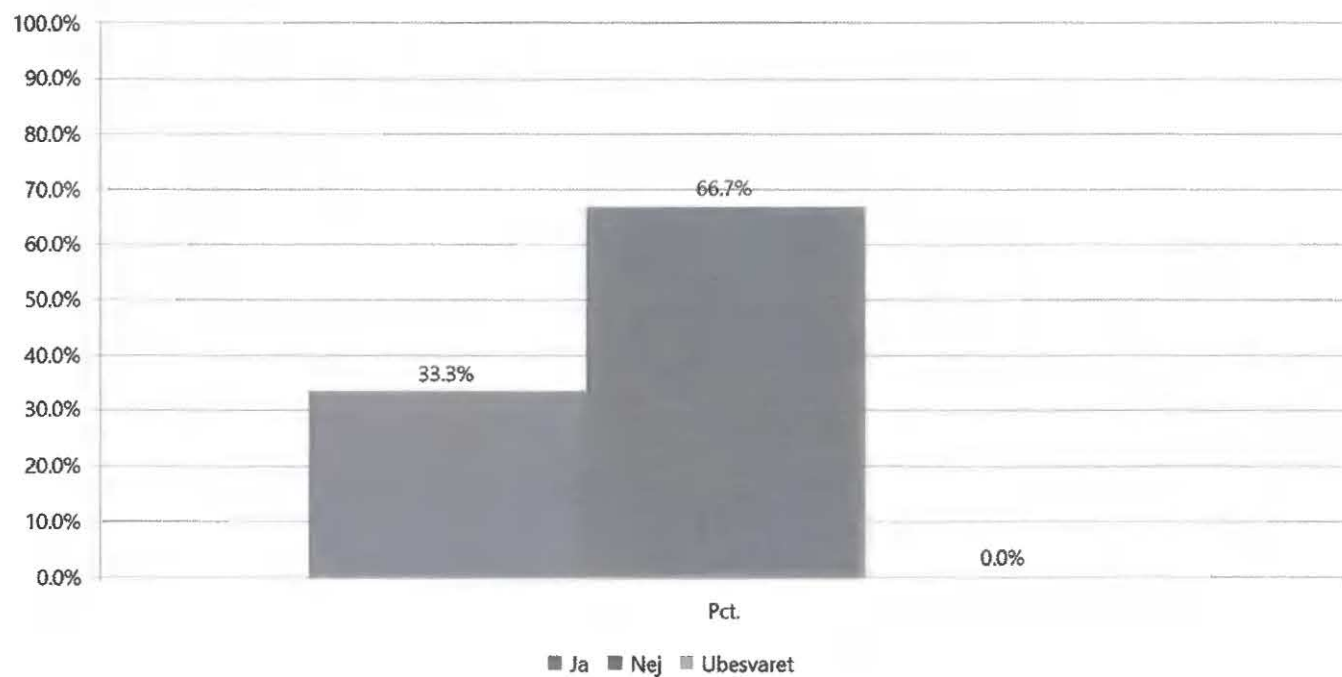
25 Beskriv gerne hvorfor (ikke obligatorisk)

Svar

Som tidligere beskrevet var min 1. prøvesag inden for det familie- og arveretlige område.

Det har efterfølgende ikke været muligt at finde en prøvesag inden for fagområdet.

26 Har dine prøvesager været dine egne sager?

26 Har dine prøvesager været dine egne sager?

	Pct.
Ja	33,3%
Nej	66,7%
Ubesvaret	0,0%
Basis	12

27 Beskriv gerne hvorfor (ikke obligatorisk)**Svar**

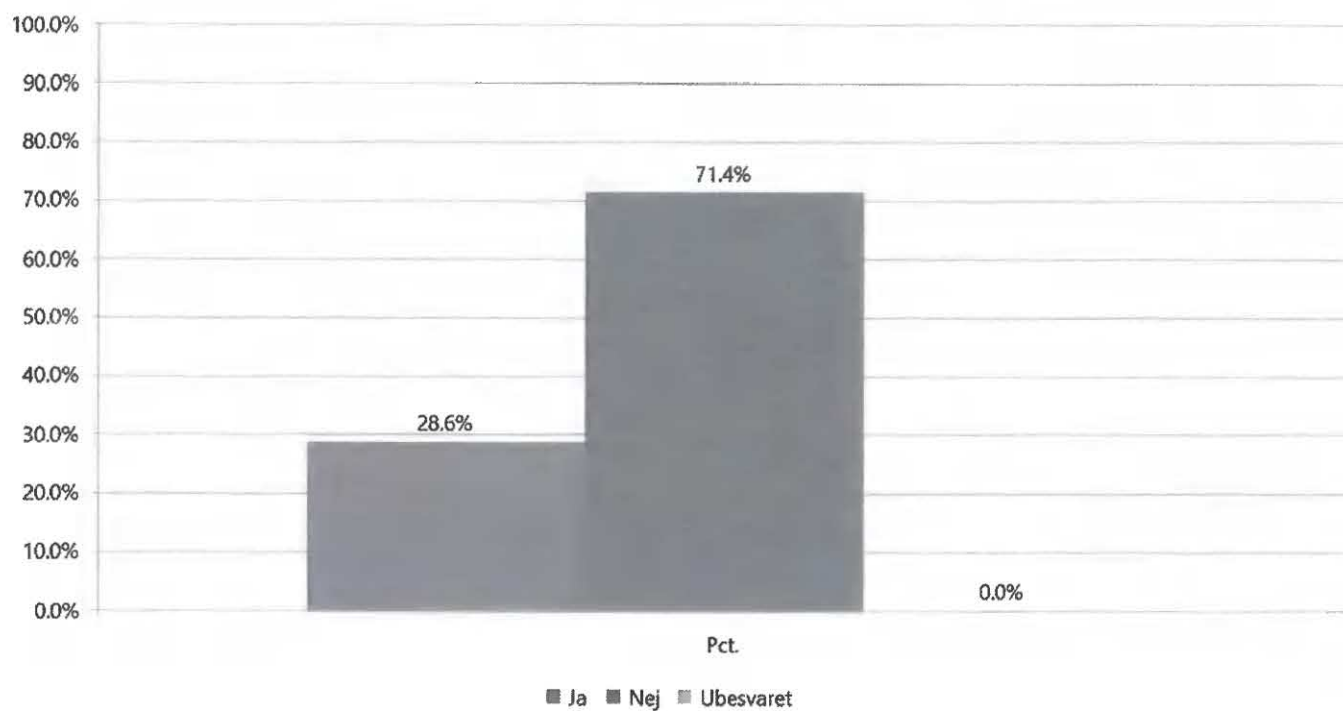
De familieretlige sager jeg har haft, som er blevet anket til landsretten, har ikke været egnede som prøvesager.

Jeg har derfor fået en enkelt prøvesag fra en kollega, der i forvejen har sin møderet. Prøvesagen har været en civilretlig tvist indenfor ejendomsret.

Da jeg mest har beskæftige mig med familieretlige sager og dødsbor har jeg ikke haft mange civilretlige sager som var egnet.

At jeg som nævnt hovedsagligt beskæftiger mig med familie- og arveretssager. Jeg har kun sjældent retssager inden for arveretten og familiesagerne godkendes ikke.

28 Er dine prøvesager skaffet via kollegaer uden for kontoret?

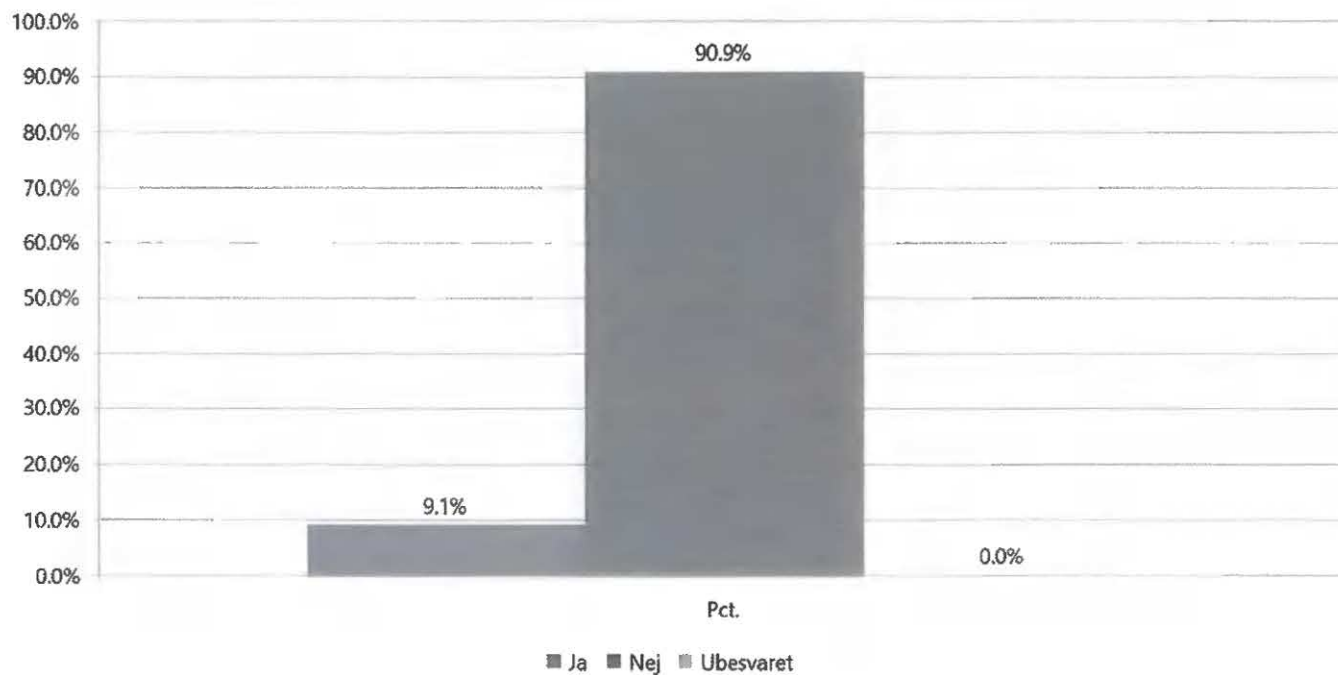
28 Er dine prøvesager skaffet via kollegaer uden for kontoret?

	Pct.
Ja	28,6%
Nej	71,4%
Ubesvaret	0,0%
Basis	7

29 Beskriv gerne hvorfor (ikke obligatorisk)

Svar

30 Har Landsretterne tilbagekaldt forhåndsgodkendte sager på det familie-/arveretlige område med henvisning til, at de ikke er tilstrækkeligt juridisk komplicerede?

30 Har Landsretterne tilbagekaldt forhåndsgodkendte sager på det familie-/arveretlige område med henvisning til, at de ikke er tilstrækkeligt juridisk komplicerede?

	Pct.
Ja	9,1%
Nej	90,9%
Ubesvaret	0,0%
Basis	11

31 Beskriv gerne hvorfor (ikke obligatorisk)

Svar

Udført af: Danske Advokater (advokatsf)
Virksomhedsnavn: Danske Advokater
Udførelsestidspunkt: 23-06-2020 10:31:16
Antal besvarelser: 185
Antal inviterede respondenter (pr. e-mail): 254
Besvarelsesprocent: 72,8%

ser

KRONPRINSESSEGADE 28

1306 KØBENHAVN K

TLF. 33 96 97 98

FAX 33 36 97 50

DATO: 18. december 2014

SAGSNR.:

ID NR.: 327343

Ideoplæg

Forskellige modeller:

1. Hvis advokaten har ført sagen i byretten, kan vedkommende føre den i landsretten.
2. Efter en advokat har ageret som sådan i en årrække (eksempelvis 3 år) kan vedkommende indhente en egnethedserklæring fra en byret, der kan afløse prøven som nævnt i retsplejelovens § 133, stk. 1. Dette ville svare til den ordning, der i dag eksisterer for at opnå møderet for Højesteret, jf. retsplejelovens § 134, stk. 1. Alternativt kan erklæringen afløse en af de retssager, som prøven består i, jf. retsplejelovens § 133, stk. 3.
3. En proceduretilladelse gælder i dag i 2 år fra første gang proceduretilladelsen tages i brug. Det kunne overvejes at lade tilladelse gælde i tre år, og derefter kan advokaten indhente en egnethedserklæring fra landsretten, der kan afløse prøven i procedure efter retsplejelovens § 133, stk. 1. Alternativt kan erklæringen afløse en af de to retssager, som prøven består i, jf. retsplejelovens § 133, stk. 3. Denne ordning ville ligeledes minde om opnåelsen af møderet for Højesteret, jf. retsplejelovens § 134, stk. 1.
4. I og med, at der nu stilles krav om, at advokatfuldmægtige skal bestå en prøve i praktisk retssagsbehandling for at blive advokat, kunne en farbar vej være, at indskrænke prøven til alene at omfatte 1 retssag – uden at ændre de nuværende krav til sagens indhold.
5. Den nuværende ordning for at opnå møderet for landsretten afskærer i et vist omfang forsvarsadvokaters mulighed for at opnå møderetten, idet en central del af prøven består i at vise, at prøvekandidaten er i stand til at forelægge sagen. I straffesager er det anklageren, der

forelægger sagen, medmindre forsvarsadvokaten aftaler med anklageren, at forsvarsadvokaten forelægger sagen. Det er efter det oplyste stort set umuligt at indgå sådanne aftaler med anklagemyndigheden. Det kan derfor overvejes at indføre en møderet for landsretten, der kun gælder straffesager. Adgangen til at opnå denne form for møderet skulle derfor kunne opnås ved at bestå en eller to prøvesager af strafferetlig karakter, hvor det ikke er et krav, at prøvekandidaten har forelagt sagen.

6. Det er et generelt problem for advokater, at det er svært at finde prøvesager, der er tilstrækkelig komplicerede, faktisk og juridisk. Det kunne derfor overvejes at udvide området for retsplejelovens § 133, stk. 3, således, at også private voldgiftssager, hvor der medvirker en landsdommer eller højesteretsdommer som retsformand, kan anvendes som prøvesager.

Eftersom ovenstående forslag slækker på kravene til at opnå møderetten, kan det overvejes, om landsretterne skal have mulighed for at komme med en henstilling til advokaten om at gøre det bedre næste gang. Såfremt advokatens præstation ikke forbedres, skal landsretten have mulighed for at tage møderetten fra vedkommende i en tidsbegrænset periode – 1 år el.lign. Dette ville i vidt omfang svare til den ordning, der i dag gælder for højesteret, jf. § 134, stk. 2.

Som aftalt på mødet d. 28.09.2021 har jeg indhentet input og eksempler fra forsvarsadvokater, som repræsenterer en gruppe af specialiserede advokater, hvor det i udbredt grad er problematisk at opnå mødet for landsret. En del forsvarere har ønsket at medvirke på skrift, en del har alene bidraget mundtligt, alle har ønsket anonymitet. Samlet er nedenstående baseret på cirka 10 forskellige advokaters bemærkninger. Det er samlet undertegnede indtryk at problemet med at opnå møderet for landsretten er udbredt og alvorligt og i mindre omfang problemet med at opnå møderet for Højesteret.

Jeg har på baggrund heraf punktvis beskrevet problemets omfang og derefter oplistet de løsningsforslag, som jeg har modtaget.

Problemstillinger

1) Unge advokater og advokater med speciale i strafferet oplever hindringer for at opnå møderet for landsret.

Den væsentligste årsag hertil er, at der er mangel på egnede prøvesager. Dette skyldes især 2 problemstillinger;

1) Restriktiv praksis vedrørende godkendelse af prøvesager ved domstolene. Især opleves landsretternes praksis som restriktiv. Som eksempler på sager der er afvist kan nævnes;

- a. flerdages (nævninge-)sager. Eksempelvis fik en respondent afvist en sag om drabsforsøg ved skud med nedlagte subsidære påstande.
En anden respondent oplyser *"Jeg havde min første prøvesag i sommeren 2019 (en civil sag ved ØL). Siden har jeg forsøgt at få adskillige nævningsager godkendt som 2. prøvesag, men det er umuligt. Det har været to sager om hhv. drabsforsøg og en voldtægtssag mod i alt 3 kvinder."* Det kan oplyses at respondenteren har 4 års anciennitet som advokat.
en tredje respondent oplyser;
"En drabsag+forsøg+grov vold+våben ved nævningsbehandling i byret blev afvist idet anklagemyndigheden afleverede sagens akter for sent til, at dommerne ville tage stilling til om sagen var egnet. Det var den imidlertid."

En nævningsag med dobbelt drabsforsøg i... blev afvist idet sagen [dommernes navn udeladt] ikke var egnet. (sagen levede uden videre op til samtlige kriterier og [dommernes navn udeladt] kunne ikke rigtig sætte fingeren på hvad der manglede).

En godkendt prøvesag i København med nævningsbehandling blev afvist efter sagens gennemførelse, idet jeg ikke havde afhørt medtiltale.

Adskillige af mine ankede byretssager inklusiv både nævningsager og domsmandssager med rigelig opfyldelse af alle kriterier er alle blevet afvist."

en 4. respondent fik afvist en 9-dages bedragerisag som prøvesag idet Statsadvokaten i København nægtede at afgive forelæggelsen under nogen omstændigheder. Jeg forstod uformelt at mødende anklager havde fået et principafslag fra ledelsen.

- b. Også sager om overtrædelse af speciallovgivning er blevet afvist selvom disse synes at have betydeligt omfang og kompleksitet, herunder vidneførsel. En respondent har fået afvist en sag der var fordelt over 9 retsdage og havde en ikke-uvæsentlig sværhedsgrad.
- c. En respondent oplyser *"Undertegnede fik afvist adskillige prøvesager og endte med at indrykke en annonce i Landsforeningens Meddelelser. Det gav ét svar. En sag uden meget jura eller vidneafhøring, men den blev godkendt da den vedrørte"*

civilret. Jeg kan ikke forestille mig at den var blevet godkendt hvis det havde vedrørt strafferetten". Respondenten havde 4 års anciennitet.

- 2) Anklagemyndigheden (især Statsadvokaten i København) afviser at afgive forelæggelsen i straffesager, hvor landsretten nægter at godkende sagerne som prøvesager. Praksis har efter det oplyste baggrund i én dårlig oplevelse med en prøvekandidats forelæggelse for ca. 10 år siden.
 - a. Problemet bør kunne afhjælpes ved enten at betinge godkendelse af prøvesagen af at en skriftlig forelæggelse forinden er godkendt af anklagemyndigheden eller at der sker kontraforelæggelse af et vist omfang. Desuden bør overvejes hvor væsentlig forelæggelsen er for bedømmelsen af en forsvarsadvokats evner i (straffe-)sag således at sagerne også godkendes som prøvesager selvom der ikke forelægges hvis sagens øvrige elementer opvejer disse.

Af yderligere faktorer der påvirker manglen på prøvesager kan henvises til, at mange forsvarsadvokater er ansat på mindre og typisk specialiserede kontorer, hvor der ikke er mulighed for at overtage prøvesager fra kolleger. En respondent udtrykker det følgende *"At finde egnede prøvesager er stort set umuligt, da ingen forsvarsadvokater ligger inde med noget som helst brugbart og det der endelig måtte være at opstøve af civile sager, er stort set aldrig brugbart som prøvesag"*. Det kan oplyses at respondenterne er ansat på et større kontor. En anden respondent kalder det *"temmelig vanskeligt"* og har på foreløbigt 3 år ikke fundet prøvesager trods ansættelse på et større kontor.

Den store efterspørgsel har medført beretninger om krav om henvisninger af andre sager som en form for betaling samt om at salæret for sagen fortsat tilfalder det afgivende kontor. I forbindelse med undersøgelsen af problemet for forsvarsadvokater er jeg blevet bekendt med to eksempler på ovenstående, men det er ikke muligt at kvalificere eller efterprøve omfanget af problemet. Det bemærkes imidlertid at beskrivelsen af problemet ses at flugte med redegørelse af 15. november 2021 for de familieretlige advokater. En respondent oplyser *"I tre tilfælde har jeg været i kontakt med advokater som har tilkendegivet, at de havde evnen til at kunne henvise en egnet prøvesag. Dog blev der meget kraftigt indikeret, at den afgivne advokat gerne ville have henvist sager forud for afgivelse af egnet prøvesag."*

I det éne tilfælde blev der løst nævnt "ca. 15 hele retsdage", i det andet tilfælde blev der blot udtalt "nogen store saftige straffesager". I det tredje tilfælde udtalte den afgivne advokat direkte "hvad vil du give for det?". Spørgsmålet gav anledning til undren, hvorfor undertegnede ikke havde mulighed for konkret at tilbyde noget. I stedet forespurgte jeg, hvad jeg kunne gøre for ham. Konklusionen var, at såfremt jeg ønskede at få en egnet prøvesag, så skulle der enten henvises sager til den afgivne advokat – og sagerne skulle have en værdi i omegnen af 20 retsdage, svarende til 300.000 ekskl. moms."

I dag er mange advokater specialiseret indenfor fagområder. Domstolenes nuværende praksis efter hvilken næsten udelukkende civile sager godkendes som prøvesager er derfor næppe egnet til at vurdere prøvekandidater indenfor strafferetten, idet reglerne og straffeprocessen væsentligt anderledes end i civilprocessen. Til illustration aflagde forfatteren prøve i en sag vedrørende § 51 i ægtefælleskifteloven samt § 36 i aftaleloven. Jeg har ikke siden anvendt disse love og har i stedet i de efterfølgende 5 år mødt i 81 sager vedrørende strafferetlige spørgsmål. Jeg forventer ikke at anvende civilretten i mit fremtidige virke.

Den nuværende flaskehals betyder på sigt der kan blive for få kvalificerede eller specialiserede advokater med møderet for landsret eller Højesteret.

Det bemærkes endvidere, at møderet for landsret er en reel forudsætning for at blive beneficeret advokat ligesom den manglende møderet af flere opleves som en forudsætning for

at starte egne kontorer. Flere responderende oplyser således at de ikke vil starte kontorer selv før de opnår møderet og derfor fortsat er ansat på større kontorer hvilket på sigt kan give problemer med interessekonflikt og med berammelser.

Videre udtrykker en del responderende ærgrelse over ikke at kunne følge sager "til dørs". Dette gælder dels i længerevarende klientforhold, dels i følsomme sager som eksempelvis voldtægtssager og dels i større eller spændende sager. Advokatskiftene medfører muligt øget tidsforbrug og dermed øgede salæromkostninger for klienterne, der ligeledes betvinges en ukendt advokat ved anken. I samme forbindelse bemærkes, at en del respondenter oplever en forståelig uvilje og utryghed hos klienterne mod at lade en ny advokat indtræde alene med det formål at aflægge prøve.

Flere respondenter udtrykker endeligt frustration over at det opleves lettere for anklagere at opnå møderet for landsretterne. Også forsvarsadvokater ønsker kvalificerede professionelle parter i landsretten, men det er lige så uacceptabelt at en uerfaren anklager møder i en straffesag som at en uerfaren forsvarer møder. En respondent oplyser at have mødt i 70-100 landsretssager som anklager, men at han på trods heraf ikke finde eller få godkendt egnede sager. Respondenten har 3 år anciennitet som advokat.

15 nov 2021
J.nr.: Q2-778899

Som aftalt på mødet d. 28.09.2021 har jeg indhentet input og eksempler fra blandt andre medlemmerne af Danske Familieadvokater, som repræsenterer en gruppe af specialiserede advokater, hvor det i udbredt grad er problematisk at opnå mødet for landsret.

Jeg har på baggrund heraf punktvis beskrevet problemets omfang og derefter oplistet de løsningsforslag, som jeg har modtaget.

Problemstillinger

- 1) Unge advokater og advokater med speciale i familie- og/eller arveret oplever mange hindringer for at opnå møderet for landsret.

En af de væsentligste årsager hertil er, at der er mangel på egnede prøvesager. Dette kan blandt andet skyldes, at langt de fleste sager i dag behandles hos landsretten som 2. instans, at der er øget fokus på at løse sagerne via retsmægling, og at mange klienter i privatretlige sager ikke har råd til at anke en dom.

Mange familieretsadvokater sidder desuden på små kontorer, hvor der ikke er mulighed for at overtage sager fra kolleger.

Den store efterspørgsel på egnede prøvesager har resulteret i, at prøvekandidater køber sig til egnede sager. I det følgende er indsat et uddrag af en e-mail fra en advokat, som mangler en enkelt prøvesag for at opnå møderet:

Jeg fik min bestalling i 2018. Jeg arbejder primært med familieret og strafferet og har derfor naturligt et meget stort behov for at opnå møderet for landsretten.

Jeg er ansat på et mellemstort kontor, der burde kunne genere en prøvesag. Imidlertid må jeg konstatere, at efter ankebegrænsningen blev indsat i RPL sammenholdt med at prøvesager nærmest sælges "på det sorte marked" ja så er det nærmest umuligt at opnå møderet.

Senest har jeg erfaret, hvorledes jeg rettede henvendelse til modpartens advokat i en ankesag for at oplyse om, at jeg ønskede at bruge sagen som prøvesag og derfor ønskede at få forelæggelsen. Det fik jeg ikke svar på, men blot en tilbagemelding på, at det ikke var en mulighed. Det provokerede mig lidt (fordi jeg havde på fornemmelsen, at den pågældende advokat allerede havde "solgt" sagen videre som prøvesag til en kollega. Derfor sendte jeg en anmodning på sagsportalen, hvoraf det fremgik, at jeg ønskede at bruge sagen som prøvesag og det ikke havde været muligt at få en klar tilkendegivelse fra landsretten om, hvorvidt modparten var indforstået med at jeg måtte få forelæggelsen. Herefter blev vort kontor kontaktet af modpartens advokat, der mellem linjerne indrømmede, at sagen var "solgt" videre til en anden advokat. Der gik ikke lang tid, så blev sagen hævet. Den officielle begrundelse var, at appellanten var syg og ikke ønskede at gennemføre en ankesag.

- 2) Efterspørgslen på egnede landsretssager rammer også advokater, som ønsker at opnå møderet for Højesteret. Nedenfor er indsat et uddrag fra en advokat med mange års erfaring:

"Jeg har lige søgt, og havde fundet 11 sager indenfor perioden 2015 – 2020, vedhæftet. Heraf har jeg kun procederet i tre af sagerne. Det gør vi jo normalt ikke i de familieretlige sager.

Det var ikke nok til at få møderet for Højesteret i en tvangsadoptionssag. Heller ikke proceduretilladelse til sagen kunne der bevilges, selv om præsidenten for Vestre Landsret opfordrede mig til at søge det.

Mine kvalifikationer som ekstern lektor og underviser på --- Universitet igennem 35 år tæller ikke. Jeg er vant til at skære sager til, og opfordrer ikke mine kunder til at anke, med mindre jeg tror at der kan ændres på afgørelsen."

En anden advokat er fremkommet med følgende eksempel:

"Da jeg ift. retssager kun har arbejdet specialiseret med forældreansvarssager (samt enkelte straffesager som bistandsadvokat) og mødt vist nok ca. 40 gange de første 5 år efter møderet for Landsretten – så afviser Landsretten at indstille til møderet for Højesteret – pga. sagerne ikke procederes. De tæller naturligvis ikke én til én men præsidenten i Vestre kunne ikke sige, hvor mange sager, det så kræver – når 40 ikke er nok."

- 3) En stor del af de sager, som behandles i landsretten, omhandler familie- og arveretlige tvister. Der er i særdeleshed mange sager om forældremyndighed, bopæl eller samvær, og disse sager kan ikke anvendes som prøvesager, da der hverken er vidneførsel eller procedure.

Det vil resultere i, at generalister ender med at føre sager, som kræver specialister – en advokat med speciale i selskabsret vil næppe have den fornødne indsigt i, hvordan en forældremyndighedssag skal behandles.

- 4) Ud fra et samfundsmæssigt perspektiv vil advokaters udfordring med at finde egnede sager og derved opnå møderet for landsret og Højesteret resultere i, at man på sigt kan risikere at få problemer med at finde advokater, der kan føre sager i landsretten og i Højesteret. Det er i den forbindelse vigtigt at bemærke, at det ikke er alle advokater med møderet for landsret, der fortsætter med at føre retssager.
- 5) Det er et problem, at familieretsadvokater ikke kan føre deres sager "til dørs" ved at repræsentere klienten i en ankesag. For advokater på enkeltmandskontorer betyder det, at sagen skal oversendes til en advokat på et andet kontor. Der er desuden eksempler på, at klienter fravælger advokater uden møderet, idet domme i børnesagerne ofte ankes.

Mange familieretsadvokater fører adskillige sager i byretten, medens andre advokater stort set ikke beskæftiger sig med retssager. I det følgende er gengivet en henvendelse fra en advokat med flere års retssagererfaring:

Jeg er 52 år og har været advokat siden slutningen af 2002. Jeg har ikke møderet for landsretten, men er heller ikke en af de unge advokater, som der tales lidt om ☺

Jeg arbejder - af relevans for retssager - kun med familieret, og har for længst brugt min proceduretilfælde, så jeg har desværre ikke længere mulighed for at øve mig.

For at få møderet for Højesteret skal man have et vist antal sager for landsretten, og jeg kan ikke forstå, hvorfor det ikke kan være tilsvarende, når man skal have møderet for landsretten. Det må efter min mening være erfaring med at møde i retten, der skal være afgørende for, om man er egnet til at møde i landsretten. Jeg har kendskab til advokater, som stort set aldrig har haft klientkontakt, men som arbejder på et stort nok kontor til at få den rigtige slags sag og den opbakning fra et stort kontor, som skal til for at bære en igennem, som nærmest aldrig har mødt i retten. Jeg er godt klar over, at man skal have en advokateksamen/retssagsprøve for at blive advokat i dag, men det er jo stadig muligt at gennemføre med en enkelt sag med det rette kontor i baghånden, selv om man ikke personligt har erfaring."

- 6) Det kan på sigt blive problematisk at udpege kvalificerede bobestyrer og bebohandler, idet det ifølge cirkulæreskrivelse nr. 9419 af 30.06.2020 om antagelse af autoriserede bobestyrere og cirkulæreskrivelse nr. 9420 af 30.06.2020 om antagelse af autoriserede bobehandlere kan tillægges betydning, om ansøgeren har opnået møderet for landsret.

Det vurderes, at gennemsnitsalderen for bobestyrer i dag er relativt høj, og i takt med at der skal udpeges nye bobestyrer, kan der opstå en udfordring med at finde egnede kandidater, og det kan muligvis afholde advokater med speciale i arveret og dødsbobehandling fra at ansøge om en stilling som bobestyrer eller bobehandler, hvis man ikke har møderet for landsret.

Løsningsforslag

Jeg har nedenfor indsat de modtagne løsningsforslag uden at skele til, om et forslag kan gennemføres uden en lovændring:

- En prøvesag (heldagssag) burde være tilstrækkelig (evt. suppleret med at prøvekandidaten ved udskrift af sager kan dokumentere proceserfaring fra byretten).
- At en familieretssag/straffesag kan udgøre den ene prøvesag.
- Muligheden for at den ene/begge prøvesager kan gennemføres som fiktive sager.
- En model, hvor familieretsadvokater kommer til en tilsvarende prøve i en familieretlig sag, så der stadig skal opnås møderet, men hvor det ”kun” bliver et møderet for landsret (F).